

DRAUGAS

THE LITHUANIAN WORLD-WIDE DAILY

Vol. LXXX

Kaina 35 c.

PENKTADIENIS - FRIDAY RUGSĖJIS - SEPTEMBER 8, 1989

Nr. 175

LAISVOJO PASAULIO LIETUVIŲ DIENRAŠTIS

4545 WEST 63rd STREET • CHICAGO ILLINOIS 60629

TELEFONAS (312) 585-9500-1-2-3

Tikrasis ir gyvasis Baltijos kelias!



Šimtai Vakarų žurnalistų iš daugelio pasaulio valstybių, dalyvavę Vilniuje, Rygoje ir Taline, rašė pasauliui, kad milijonai žmonių buvo savo ramkomis ir širdimis susijungę rugpjūčio 23 dieną už Lietuvos, Latvijos

ir Estijos kraštų nepriklausomybes. Tai unikali, nematyta ir negirdėta laisvės manifestacija — rankų grandinė, atsuktai veidais ir Vakarų — trijų Baltijos valstybių bendras kelias.

Į Sovietų Sąjungos tautas kreipiasi Latvijos, Estijos Liaudies Frontų ir Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Baltijos taryba

Ryga. 1989 rugšėjo 8. (LIC) — Baltijos Taryba, kuriai priklauso estų ir latvių liaudies frontų organizacijos bei Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdis, susirinko Rygoje rugpjūčio 31 d. aptarti rugpjūčio 26 d. paskelbtą „TSKP CK pareiškimą dėl padėties tarybinio Pabaltijo respublikose“. Taryba paskelbė įvairius pareiškimus, iskaitant ir kreipimąsi į Tarybų Sąjungos tautas, kurio tekstą pateikiame žemiau.

Sąjungos tautos

Pastaraisiais mėnesiais TSRS masinėse informacijos priemonėse, per Centrinę televiziją ir radiją pradėta plati dezinformacijos kampanija, taip pat blokuojamos teisingos žinios, liečiančios įvykius Pabaltijo respublikose. Pusiau tiesa, tikrų įvykių išskraipymas patelkiamas šalia tiesioginio melo. Planingai ir nenukrypstamai milijonų žmonių sąmonėje vietoj pasenusio ir jau nieko nebegąsdinančio baubo — „pasaulinio imperializmo“ — kuriamas naujo prieš, vidaus prieš, įvaizdis. Ir kaip Stalino laikais šios kampanijos autoriai nesigėdė tokiu priešų įvaizdžiu išistas tautas.

Kaip nacių broliai

Visą šią kampaniją apvainikavo 1989 metų rugpjūčio 26 d. paskelbtas „TSKP CK pareiškimas dėl padėties tarybinio Pabaltijo respublikose“. Turbūt ne karto nuo Stalino ir 1968 metų Čekoslovakijos įvykių laikų mūsų šalyje nebuvo pasirodęs piktybiškesnis ir pavojingesnis demokratijai dokumentas. Mes kreipiamės į visas TSRS tautas ir tautėles, ragindami rimtai ir be išankstinio nusistatymo suvokti tai, kas vyksta. Pareiškime, mūsų nuomone, atvirai mėginama paskleisti šalyje „nuo krašto iki krašto“ įtarimą ir priešikumą trims Pabaltijo respublikoms ir jų seniesiems gyventojams, sukelti neapykantą ištisoms tautoms ir judėjimams. Dokumentas „Dėl padėties tarybinio Pabaltijo respublikose“ priimtas be šių respublikų žinios, be mažiausio mėginimo apsvaistyti gyvybiškai jas liečiančias problemas. Norėjo to ar nenorėjo pareiškimo autoriai, bet daugybės žmonių akyse jie atrodė kaip tikri broliai tu,

kurie dalijosi įtakos zonas 1939 metais ir sprendė mūsų suverenių respublikų (tuo metu nepriklausomų) tautų likimą taip pat be jų žinios.

Tarptautinė teisė už nepriklausomybę

Prieš penkiasdešimt metų slapta Vokietijos ir TSRS suokalbis buvo priežastis aneksuoti tris nepriklausomas šalis, su kuriomis Tarybų Sąjunga siejo taikos sutartis. Pažeidžiant tada galiojusius tų valstybių įstatymus, įvedus iš užsienio karinę jėgą, buvo panaikintas nepriklausomas šių šalių valstybingumas. Daugelis oficialių istorikų ir šiandien aiškina, kad Pabaltijo šalis buvo aneksuotos



Ir Latvijos Rygoje

TSRS saugomo interesais prasidėjusio karo sąlygomis. Dėl šios keistos logikos ne viena kaimyninė Tarybų Sąjungos valstybė negali jaustis ramiai, nes ir jos teritorija tam tikru momentu gali pasirodyti būtina „saugumui sustiprinti“. Tarptautinė teisė nepripažįsta tokių argumentų. Nedidelės valstybės saugumas toks pat brangus ir svarbus, kaip didžios valstybės saugumas, o jeigu ne, tai pasaulinė teisėtvara apskritai neįmanoma.

„1989 m. rugpjūčio 23 d. (tai yra Molotovo-Ribbentropo 50-mečio diena) įvykių organizatoriai pasistengė įkaltinti nuotakas iki tikros nacionalistinės isterijos“, — pasakyta pareiškime. Tai visiškai neatitinka tiesos. Beveik 2 milijonai vyrų, moterų, vaikų, senelių, kurie sudarė gyva grandinę nuo Talino iki Vilniaus, parodė rimties ir draugiškumo pavyzdį, be to šioje gyvoje grandinėje buvo daugelio tautybių atstovai. Pavyzdinga tvarka viešpatavo Es-

tijos, Latvijos, Lietuvos keliuose: neužfiksuota nė vieno incidento.

Atgimimas tautose neišvengiamas

Pareiškime labai negatyviai įvertinami visi kartu, be jokių išimčių: ir trijų respublikų vyriausybės, ir partinė vadovybė, ir liaudies judėjimų lyderiai, ir įvairiausių pakraipų visuomenės organizacijos. Iš esmės, „antnacionalinėmis jėgomis“ paskelbtos pačios tautos, ekstremistais — visi tautinio atgimimo šalininkai, o juk tai kukliausias apskaičiavimas sudaro 90 procentų latvių, lietuvių, estų, taip pat didelę dalį rusų, baltarusių, ukrainiečių, lenkų, žydų ir kitų Pabaltijyje gyvenančių tautų atstovų.

Šalia plačių liaudies judėjimų apkalbinimo separatizmu, ekstremizmu, antisocializmu, antitarybinio, antirusiško kryptingumu užspuolamos trijų respublikų masinės informacinės priemonės, kurių dalis pirmą kartą tarybiniais metais ir toli gražu ne pilnutiniai realizuoja konstitucinę spaudos laisvę.

Nacionalinio ekstremizmo apreiškimos šiandien sutinkamos įvairiose respublikose ir jos yra viena iš bendrų mūsų problemų, tačiau tokių pat apraiškų galima aptikti ir visai arti TSKP CK. Kartu mes esame to nuomonės, kad nacionalinio atgimimo kelias neišvengiamas visoms Rusijos tautos, pradant rusų tautą, kuri per praėjusius dešimtmečius taip pat patyrė neatlyginamą nuostolį. Ir šiame vaisingame kelyje rusai pajus brolišką Pabaltijo šalių tautų užuojautą ir paramą.

Nepasiduoti provokacijoms

Mes nepasiduodame provokacijoms mėginimams pakeikti kovą prieš stalinizmą ir centralizuotą komandinę valdžios sistemą tarpnacionaliniais konfliktais. Mes tikime, kad rusų tauta ateityje neeis būti panaudojama įrankiu kitų tautų laisvei slopinti.

Pareiškime kalbama apie kažkokius vandalizmo aktus, apie tai, kad buvo pasityčiota „iš šventenybių, neliečiamų kiekvienam doram žmogui — žu-

siųjų pilietiniame ir Didžiajame Tėvynės karuose paminklų“. Jokių konkrečių faktų nepateikiama: kur, kada, kokioje respublikoje, kas tie šventvagiai? Tokį vandalizmą, bet kurią jo apraišką mes besąlygiškai smerkiame, tuo labiau, kad pokario metais Pabaltijo respublikose buvo sugriauta šimtai paminklų kariams, žuvusiems Pirmojo pasaulinio karo laukuose ir išsivadavimo kovose.

Maskvos grasinimas numalšinti

„Kai kur atsirado reali tikro pilietinio konflikto, masinių susirėmimų gatvėse su sunkiais padariniais grėsmė“ — toliau skaitome šiame dokumente. Nė vienoje Pabaltijo respublikoje nėra ir nebuvo tokių susirėmimų, tokių konfliktų. Tačiau susidaro įspūdis, kad pareiškimo autoriai norėtų kažkam padiktuoti sprendimus iš jėgos pozicijos, sukurtyti juos veiksmams, gerbiaiariant, išprovokuoti tą patį konfliktą, kurio nėra, ir vietoj politinio dialogo bei pluralizmo griebtis labiau įprastų malšinimo ginklų priemonių. Tuo įtikina ir šios eilutės: „Nueita toli. Pabaltijos tautų likimui gresia



Ir Estijos Taline

rimtas pavojus. Žmonės turi žinoti, prie kokios bedugnės juos stumia nacionalistų lyderiai. Jeigu jiems pavyktų pasiekti savo tikslus, padariniai galėtų būti tautoms katastrofiški. Galėtų iškilti klausimas dėl paties jų gyvybingumo“. Kas gi tai — Tarybų Sąjungos Komunistų Partijos Centro komitetas gra-

sina Pabaltijo tautoms fiziniu sunaikinimu? Kaip kitaip suprasti žodžius apie galimą trijų tautų „negyvybingumą“?

Ir čia reikia tiesiai ir atvirai perspėti: praėjo laikai, kai visa buvo sprendžiama karine jėga. Tankai — ne tik amoralus politinis argumentas. Jie jau ne visagaliai. Svarbiausia tai, kad toks įvykių posūkis nublokštų Tarybų Sąjungą į labiausiai atsilikusią totalitarinių valstybių gretą.

Nerinkto komiteto pareiškimas

Ir tokį svarbų, tokį dramatišką pareiškimą, galinti nepaprastai paaštrinti ir šiaip jau sudėtingą situaciją daugia-tautėje šalyje, anonimiškai parengė nevalstybinė struktūra, net ne renkama vadovybė, o aparatas, kurio apskritai niekas nerinko! Pagal nerašytą taisyklę dėl šios instancijos sprendimų negalima abejoti, ir juo labiau rusų kritikuoti. Kaip tik dėl tokios praktikos ir įvyko visos tragedijos, kurių taip gausu TSRS istorijoje ir kurios jau kainavo dešimčių milijonų žmonių, ištisų tautų gyvybes. Šį kartą, matyt, automatinio „visos liaudies pritarimo“ nebus. Ir pačioje partijoje, reikia manyti, atsiras jėgų, kurios pasipriešins tokiam „vadovavimo“ stiliui. „Pačiame viršuje“ padarytų klaidų kaina per daug didelė visiems.

TSRS Konstitucijoje pasakyta, kad Tarybų valstybė — laisvų, lygiateisiškų, savanoriškai susivienijusių tautų sąjunga. Tai pagrindiniai principai. Jei sąjunga ne savanoriška, jeigu tautos joje laikomos prievarta, jeigu respublikų santykiai nelygiateisiški, jeigu iš centro duodamos komandos, o federacijos valstybėse jos turi būti besąlygiškai vykdomos, tad tai nėra jokia sąjunga, tai vadinama kitais žodžiais: valstybe, imperija, „tautų kalėjimu“.

Tautų teisės

Tarybų Sąjungos tautos! Iš Stalino epochos ir velesnio stingsiuo laikotarpiu visuomenė paveldėjo labai menką teisinį sąmoningumą, barbarišką moralinių normų, pasaulio bendrijos įstatymų, žmogaus teisių ir tautų teisių negerbimą. Baisus iprotis savavaliatui, daryti taip, kad dėl pragmatinio tikslo galima „iš viršaus“ pažeisti kiekvieną įstatymą, jėga priversti kitus žmones, kitas šalis ir tautas pasielgti priešingai savo interesams.

Stoję į demokratizacijos ir tautinio atgimimo kelią, mes tikime, kad mus supras ir patems visi tie, kurie susiejo savo likimą su mūsų protėvių tėvyne. Žmogaus teisių, tarptautinių normų šioje srityje gerbimą, mes laikome tokiu pat būtinu, kaip ir tautų teisių, ir svarbiausiu iš jų: teisės į gyvavimą, į savimone, į apsisprendimą, į gimtąją kalbą, į gimtąją žemę, gerbimą. Rusų tautybės žmonės, ar jūs atsakytumėte tokių teisių Rusijos atžvilgiu? Ukrainiečiai, ar jūs atsizadėsite Ukrainos, gruzinai — Gruzijos, tadžikai — Tadžikijos? Nė viena tauta, jeigu jos paklaustume, nesutiktų įeiti į didelę valstybę tam, kad ištriptų joje ir išnyktų, kad netektų bet kurios teisės į žemę, paveldėtą iš protėvių.

Mes žengiamo keliu, kurio neišvengs nė viena dvasiškai gyva tauta. Tik šiuo keliu žengiant galima susigrąžinti kiek-

Lietuvos Komunistų vadovas įspėja neprovokuoti

Vilnius, Okupuota Lietuva, rugšėjo 5 d. — Pasikalbėjime su „New York Times“ dienraščio Maskvos biuro vedėju Bill Keller Lietuvos sostinėje partijos vadovas Algirdas Brazauskas pasakė, jog dabar yra labai svarbu Baltijos respublikoms nekelti per daug smarkiai nepriklausomybės klausimo, kad nebūtų išprovokuota Maskva panaudoti karinę jėgą.

Brazauskas pasakė, jog šiuo metu nėra įrodymų, kad būtų karinis pasipriešinimas, ir pastebėjo netikėtą, kad Kremliuje būtų galvojama įsakyti kariuomenės daliniams veikti. Bet paklaustas korespondento, ar yra pavojus, kad Maksva siųstų dalinius sutriuškinti nepriklausomybės sąjūdžius, kaip kad daugelis pabaltiečių galvoja, atsakė: „Tai priklauso nuo mūsų visų, nuo mūsų veiklos, organizacijų laikymosi ir t.t.“ Tačiau jis pasakė, kad tokie dalykai bus daromi praieityje. „Aš negaliu kategoriškai sakyti,

kad tai nėra galima Baltijos kraštuose. Aš nesakau, kad tai neįmanoma. Aš vilioji ir tikiu, kad to niekada nebus reikalinga“, kalbėjo Brazauskas apie kariuomenės panaudojimą Baltijos tautų numalšinimui kelyje į nepriklausomybę.

Žmogaus teisių „supratimas“

Brazauskas užima centrinę rolę Baltijos klausime, bandydamas prilaikyti didėjančius nusiteikimus už didesnę autonomiją Lietuvoje ir tuo pačiu viešo konflikto išvengimo su Maskva. Korespondentas primena išleistą įspėjimą ir Centro komiteto — kaltinimą „tautinę isteriją ir separatizmą“. Du Politbiuro nariai apkaltino Baltijos veikėjus, kad jie pažeidė rusiškai kalbančiųjų teises, įvesdami kalbos įstatymus ir reikalavdami išgyventi tam tikrą laiką, kad galėtų balsuoti. Tai esąs didelis žmogaus teisių pažeidimas.

Dienraščio žurnalistas sakosi patyres, kad Baltijos respublikose didėja noras atsiskirti. Jos 1940 metais buvo paverptos, nors kai kas ir abejoja, ar tai būtų išmintinga. Kremliaus pareiškimas neišgašdino Baltijos žmonių. Šiandien posėdžiavo Sąjūdžio taryba ir Vytautas Landsbergis juos įspėjo laikytis, kad nebūtų išsirtarta prieš rusus ir kitas tautybes, kad nebūtų priešiškos taktikos. Maskvos pareiškime esą galima įžiūrėti net ir fizinių veiksmų galimumus.

Arkivysk. Bačkis Lietuvoje

Vilnius. — Lietuvos kardinolo Vincento Sladkevičiaus kvietimu, arkivyskupas Audrys J. Bačkis, prancūzijos Olandijoje, rugšėjo 6 d. išvyko Lietuvon, kur dalyvaus Šiluvos religines iškilimėse ir rugšėjo 10 d. laikys šv. Mišias. Jis bus Lietuvoje dvi savaites.

vienos tautos orumą, tradicijas, moralines vertybes. Ir tik laisvos, lygiateisiškos, suverenios tautos gali jungtis į pilnavertes sąjungas, valstybes, kurias suvirtina bendri interesai ir savitarpio pasitikėjimas, o ne jėga ir prievarta.

Netikėti melu, užjausti

Mes reginame būti tikrais internacionalistais — užjausti vieni kitus, padėti vieni kitiems sunkiomis minutėmis, netikėti melu ir nepasiduoti provokacijoms. Mes visada ir bet kuriomis aplinkybėmis liekame kaimynai, nė vienas protingas žmogus niekada neketino nutraukti plaučius ryšius, kurie jungia mes ne tik pastaruosius dešimtmečius. I kiekvieną gerą žodį, i norą suprasti mūsų skausmą ir mūsų siekius mes atsakysime nuosirdžiu dėkingumu ir tokiu pat noru suprasti ir padėti. Kalbų tautų nebūna. Žmonės, o ir partijos galingsiausi režimai išnyksta, užleidžia vietą naujoms kartoms, naujoms vyriausybėms. Tautos ilgaamžės, joms teks bendrauti šimtmečiais, — jeigu mes padėsime žmonijai išgyventi, o ne stumsime ją prie juodos priešiško ir susinaikinimo duobės.

Mes reginame visas tautas būti kantriomis ir bendradarbiauti, draugiškai suprasti kitų tautų problemas ir sunkumus. Plačiame įdėju ir pažiūrų spektre tegu nebūna vietos prieš ką nors nukreiptam pykčiui. Už gerą geru bus užmokėta.

Uš jūsų ir mūsų laisvė!

Latvijos ir Estijos Liaudies Frontų, Lietuvos Persitvarkymo Sąjūdžio Baltijos Taryba.

Ryga, 1989 rugpjūčio 31 d.

Jėgų balansas

Pasikalbėjimo metu Brazauskas taip pat minėjo, jog jis esąs už sukūrimą suverenios Lietuvos Sovietų Sąjungoje, bet jis sutinkąs bendri interesais, kad Lietuva turi teisę pati nuspręsti atsiskyrimo klausimą. Lietuva nesanti ekonomiškai pajėgi valdytis viena pati ir kad Sovietų federacijos išsklaidymas pakentų ir Europos stabilumui. „Yra politinių jėgų balansas — Vakarų kraštu NATO ir Varšuvos paktas“, sako jis. „Šiuo metu viskas balansuojasi. Tai sudaro geras sąlygas normaliems ryšiams tarp tautų ir tarp įvairių sistemų. Niekas nenori sugriauti šio balanso“.

Bet Brazauskas įspėjo, jog jei Lietuvos Komunistų partija neatsiribos nuo Maskvos, tai ji vargiai laimės būsimuosiuose rinkimuose. Tačiau jis atsiskakė pasakyti, ar bus su tais komunistais, kurie nori turėti atskirą Lietuvos Komunistų partiją, arba suras kitą išeitį, kad partija turėtų didesnę laisvę veikti ir tuo pačiu liktų po Maskvos sparnu.

— Washingtone Baltieji rūmai, praneša, jog prez. Bushas nesipriešins federalinių tarnautojų algų pakėlimui 3.6%.

KALENDORIUS

Rugšėjo 8 d.: Švč. M. Marijos gimimas. Tautos šventė. Adelė, Ina, Gerutis, Daumantė, Liaugaudas, Klementina.

Rugšėjo 9 d.: Sergijus, Serapina, Ozana, Ramutė, Valdas, Vilius, Argintas.

ORAS CHICAGOJE

Saulė teka 6:22, leidžiasi 7:14. Temperatūra dieną 83 l., naktį 63 l.

SPORTO APŽVALGA

ŠIAURĖS AMERIKOS LAUKO TENISO PIRMENYBĖS

Rungtynės įvyko Detroito rugpjūčio 19-20 d. Nors dr. Algis Barauskas jau kelis metus nuosirdžiai stengiasi sukvietiti kuo daugiau dalyvių. Jis ir J. Šenbergas tuo tikslu išsiuntinėjo daugiau šimto asmenišku pakvietimų ir reklamavo spaudoje, tačiau dalyvių skaičius buvo mažas. Ypač nuolat pastebima, kad jei rungtynės nevyksta Chicagoje, tai čikagiečiai dažniausiai nedalyvauja.

Šiais metais, Vaidas Čikotas iš Alexandria, VA, ir Stepas Solys iš Toledo, OH, du mūsų geriausi žaidėjai negalėjo dalyvauti. Vaidas vasaros pradžioje sunkiai susižeidė vandens slidinėjimo nelaimėje ir tik dabar pradeda grįžti prie teniso, o Stepas turėjo konfliktą dėl darbo. Nedalyvavo ir daugelio metų nuolatine lošėja ir dažna laimėtoja Vanda Vebeliūnienė, iš New Yorko. Tačiau tiems, kurie atvažiavo buvo smagu paloti ir pabendrauti.

Pirmą dieną, lošimas vyko „round robin“ būdu, kad kiekvienas gautų progą paloti su visais dalyviais savo grupėje. Moterų finalas įvyko tą pačią dieną, kuriame Irena Woodham iš Cincinnati, OH, laimėjo prieš Daną Barauskaitę iš Detroito 6-0, 6-3. Trečia vieta teko Birutei Barauskieni iš Detroito.

Sekmadienį vyrų B grupės finale Antanas Paškus iš Rochester Hills, MI, laimėjo prieš

Jurgį Šenbergą iš Royal Oaks, MI, 6-3, 6-2. Trečia vieta teko dr. Algiiui Barauskui iš Detroito.

Vyrų A grupės finale Jonas Čikotas iš Alexandria, VA laimėjo prieš Donald Selenį iš Ann Arbor, MI, 6-0, 6-1. Trečia vieta teko Taurui Barauskui iš Detroito. Šiuo laimėjimu Jonas perėmė iš savo brolio Vaido a.a. Eleuterijaus Bačinsko pereinamąją taurę.

Paskutinius 4 metus sekant pirmenybes teko pastebėti, kad lietuviai turi užtenkamai gerų žaidėjų ir būtų galima turėti tikrai įdomias rungtynes. Gaila, kad vieni atvažiuoja vienais metais, kiti kitais, tokiu būdu daug žaidėjų niekad nesusitinka. Gerai, kad atsiranda naujų dalyvių, kaip Irena Woodham, kuri pirmą kartą atvažiavusi laimėjo pirmenybes ir tikisi dalyvauti ir ateinančiais metais. Yra gerų žaidėjų ir senjorų grupėje, kurie galėtų pastiprinti tos grupės pirmenybes, bet daugelis jų nesiryžta atvažiuoti. Šiose rungtynėse Juozas Škema iš Sterling Heights, MI, buvo vienintelis senjorų grupės atstovas ir todėl jam teko lošti vyrų B grupėje.

Dr. A. Barauskas minėjo, kad ateinančiais metais rungtynės tikriausiai bus Chicagoje. Reikia tikėtis, kad ateinančiose pirmenybėse, kaip pasirošimui sporto šventei Lietuvoje, dalyvaus didelis būrys tenisininkų.

B. Čikotas



Detroito ir Clevelando lietuviai golfininkai, tarp miestinių varžybų dalyviai.

TARPMIESTINĖS GOLFO ŽAIDYNĖS

1978 metais pradėta graži tradicija tebetęsima. Šiais metais jau dvyliktos tarp miestines draugiškos žaidynės tarp Detroito ir Clevelando lietuvių golfo mėgėjų įvyko rugpjūčio 12 d. Elmore, OH, Sugar Creek aikštėje.

Diena pasitaikė labai graži, saulėta, ne per šilta. Susirinko 24-ri golfo mėgėjai išbandyti savo laimę ir apginti savo miesto garbę. Pasibaigus žaidynėms ir suskaičiavus abiejų klubų geriausių šešis rezultatus, paaiškėjo, kad šiais metais laimė lydejo Clevelando Lietuvių Golfo klubą ir jie laimėjo 9 smūgių skirtumu.

Po 12-kos žaidynių rezultatai yra labai lygūs. Abu miestai yra laimėję po šešis kartus. Žiūrėsim, kaip dėsytis ateinančioje 12-ka metų. Kas užsiaugins geresnius žaidėjus, tas ir užtikrins laimėjimus ateityje. Žaidynės pasibaigė geroje nuotaikoje. Kadangi mūsų žaidynės sutampa su Elmore miestelio „Open“, tai daugelis dar laimi įvairių dovanų ir nebūna pralaimėjusių.

Pasivaikinę keptu jaučiu ir atsivėsinę šaltu alučiu, dalyviai

išsiskirstė į namus, sutarę susitikti kitais metais toje pačioje vietoje rugpjūčio 4-tą dieną.

V. P.

Futbolas Chicagoje

RUNGTYNĖS MARQUETTE PARKE

Ši sekmadienį, rugsėjo 10 d., „Lituanica-Liths“ vyrų komanda žais Marquette Parko aikštėje antrąsias rudens raito pirmenybių rungtynes prieš stiprią Wilmette „Trevian“ komandą. Pradžią 3 val. p.p.



Po sėkmingų rungtynių patenkinti šyposi „Lituanica-Liths“ futbolo klubo vartininkas L. Jonikas ir H. Jenigas – įvairių šaulys.

Nuotr. Ed. Šulaitis



Šiaurės Amerikos Lietuvių Lauko teniso pirmenybėse, rugpjūčio 19-20 dienomis vykusiose Detroito, vyrų A klasės laimėtojai. Iš k.: Tauras Barauskas – III vieta, Jonas Čikotas – I vieta ir a.a. E. Bačinsko pereinamoji taurė, D. Selenis – II vieta.

Nuotr. B. Čikotas

LIETUVIAI BURIUOTOJAI GOTLANDO SALOJE

36-oji Europos Lietuviškųjų Studijų savaitė, nuo liepos 30 d. iki rugpj. 6 d., vyko Gotlando saloje, Baltijos jūroje, maždaug 250 kilometrų nuo Lietuvos. Į Studijų savaitę Europos ir Šiaurės Amerikos lietuviai vyko įvairiais būdais. Vieni skrido iš Stockholm, Švedijoje. Kiti plaukė laivu gabendami ir automobilius iš įvairių uostų. Tai buvo keleiviniai laivai. Įdomią įgulą sudarė dvi jachtos, „Nerija“ ir „Ragana“, iš Klaipėdos išplaukusios per pusantros paros pasiekė Gotlandą. Tokiu būdu atvyko 17 asmenų. Jų tarpe buvo 7 aktoriai iš Vilniaus Jaunimo teatro, 6 jūreiviai, Sąjūdžio Seimo tarybos pirm. prof. Vytautas Landsbergis, Lietuvos Kultūros fondo pirm. prof. Česlovas Kudaba, to fondo išdėtininkas Mindaugas Černiauskas ir Lietuvos komunistų partijos centro k-to ideologinio skyriaus vedėjas Justas Vincas Paleckis.

Studijų savaitėje aktoriai auliko liaudies dainų ir šokių programą. Kiti šių jachtų keleiviai skaitė paskaitas, davė pranešimus. Jūreivių svarbiausia pareiga buvo atplukdyti savo keleivius. Teko trumpai pasikalbėti su keliais jūreiviais. Buvo įdomu patirti apie jų laivus, jų „igulų“ pasirošimą, bei šių dienų jūreivystę Lietuvoje.

„Nerija“ ir „Ragana“ abi yra daugiau negu penkiolikos metų senumo medinės jachtos. Abi, berods statytos Lenkijoje. „Nerija“ priklauso Vilniaus Elektrotechnikos mokslo tyrimo institutui, kuris ją nuomoja „Neringos“ sporto komandai. „Raga-

na“ priklauso Vilniaus Inžinierinės statybos institutui. Jachtų savininkai negali būti individai, ir jų restauracija daugiausia mėgėjų (labai pasižventusių) rankose. Jachtos plaukė vadovaujamos diplomuotų kapitonų. Teko girdėti, kad kapitonų egzaminai ne lengvi; reikia įrodyti ir laivų plaukimo praktiką. Jachtos plaukė be radijo aparatų. 15 valandų labai lijo ir bangos didelės. Jūreiviai keturi valandų pakaitomis budėjo ko ne vieni, nes keleiviai ne visi galėjo atsikelti iš lovų! Iš šešių jūreivių, visi, (išskyrus vieną)



Trys diplomuoti kapitonai ant „Nerijos“, iš Klaipėdos atplaukusios į Gotlando salą. Iš k.: Marijus Eidukevičius, Vincas Valinskas, šios kelionės kapitonas ir Saulius Sabaliauskas.

Nuotr. R. Kubiliūtė

yra iš Vilniaus. Keturi yra išlaikę kapitonų egzaminus, bet jachtoje kelionę vadovauja tik vienas kapitonas. „Raganos“ kapitonas buvo Aidas Jurkonis, o „Nerijos“ Vincas Valinskas. Klaipėdietis Marijus Eidukevičius, Klaipėdos „Žalgirio“ jacht klubo direktorius (turis pareigas ir Lietuvos Kultūros fonde) darė pranešimą Europos Lietuviškųjų Studijų savaitėje. Jis apibūdino „Budžio“ klubo veiklą Lietuvoje. Klubas įsteigtas 1988 m. pasivadino Nepriklausomos Lietuvos jūrų skautų jachtos „Budys“ vardu. „Budžio“ tragiškas likimas aprašytas „Jūros“ žurnale, gegužės mėn. laidoje. Klubas tikslas – senų jachtų restauravimas Lietuvoje; istorinės ir etnografinės medžiagos rinkimas, jūreivystės skatinimas ir ugdy-

mas Lietuvoje. Parodų rengimas ir dalyvavimas spaudoje. Kiti šiuometiniai projektai – „Neringos“ restauracija, Kuršių Marių „Purėno“ restauravimas. 1989 m. Klaipėdos miesto vadovybei pateiktas pareiškimas, kad Klaipėda būtų paversta uostamiesčiu, atkurti marininė Klaipėdos centras su parduotuvėmis ir kt. Miesto vadovybė pareiškimą priėmė. Jachtoms žygiui per Atlantą ruošiantis, naudotasi „Budžio“ klubo vardu, sąskaita, adresu. Iš sąskaitos likęs pelnas liks visuomenės poreikiams. M. Eidukevičiaus nuomone, Klaipėdos „Lietuva“ buvo geriausias paruošta kelionei per Atlantą. Buvo paminėtas žurnalas „Jūra“. Pirmosios dvi jo laidos išėjo nenumuotos, bet jau trečioji ir ketvirtoji laidos jau

jo angliškai, buvo pasikeista informacijomis, gal net tartasi dėl kitų jachtų plaukimo į Lietuvos uostus. Kai kurie iš Lietuvos svečius vedėsi į savo jachtas, kiti gabenosi pažuvauti. Atrodė, kad kai kuriems Gotlando gyventojams reikėjo šiek tiek paaiškinti, kur ta Lietuva. Po to, kai Lietuvos jachtų ir keleivių didžiulės nuotraukos pasirodė „Gotlands Allehanda“ ir „Got-

lands Tidningar“ laikraščiuose, gal tas „17 litauer“ ir jų pradėta „Klaipėdos-Gotlando jūros linija“ liks vietinių atmintyse. O Europos Lietuviškųjų Studijų savaitės dalyviais, turėjusiems progos apžiūrėti jachtas, jose trumpai paburiuoti, kyla tik pagalba Lietuvos jūreiviams – mėgėjams už jų pasiryžimą restauruoti jachtas ir plaukioti vandenynuose.

R. Kubiliūtė

DR. KENNETH J. YERKES
DR. MAGDALEN BELICKAS
DANTŲ GYDYTOJAI
Pensilvanijos nuolaidai
2436 W. Lithuanian Plaza Court
Tel. 925-8288
507 S. Gilbert, LaGrange, IL
Tel. 352-4487

DR. VIJAY BAJAJ, M.D., S.C.
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ – VIDAUŠ LIGOS
IR ODOS CHIRURGIJA
(Augliai nuimami kabinete)
Priklauso Holy Cross ir Christ ligoninėms
2434 W. 71 Street, Chicago
Tel. 434-5849 (veikia 24 val.)
Pirm., antr., ketv., penkt. nuo 12 iki 6 v.v.

DR. E. DECKYS
GYDYTOJA IR CHIRURGĖ
SPECIALYBĖ – NERVŲ IR
EMOCINĖS LIGOS
CRAWFORD MEDICAL BUILDING
6449 So. Pulaski Road
Valandos pagal susitarimą

DR. A. B. GLEVECKAS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
SPECIALYBĖ – AKIŲ LIGOS
3900 W. 95 St.
Tel. 422-0101
Valandos pagal susitarimą

DR. ALGIRDAS KAVALIŪNAS
Specialybė vidaus ir kraujų ligos
Necirurginis išsiplėtusių venų
ir hemoroidų gydymas
5540 S. Pulaski Road. Tel. 585-2802
Valandos pagal susitarimą
Penkt., antr., ketv. ir penkt.
Reikalui esant atvažiuoja ir į namus

DR. JOVITA KERELIS
Dantų Gydytoja
2659 W. 59th St., Chicago, IL
Tel. 476-2112
9525 S. 79th Ave., Hickory Hills, IL
Tel. 598-8101
Val. pagal susitarimą

DR. P. KISIELIUS
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
1443 So. 50th Ave., Cicero
Kasdien 1 iki 8 val vak.
išskyrus treč. Šešt. 12 iki 4 val. popiet

DR. PETRAS V. KISIELIUS
DR. EUGENE MCENERY
DR. JAMES BURDEN
INKSTŲ, PUSLĖS IR PROSTATOS
GYDYMAS BEI CHIRURGIJA
155 N. Michigan Ave., Suite 324 R
5835 S. Pulaski Rd., Chicago, IL
Tel. 585-2960 (veikia 24 val.)
Valandos pagal susitarimą

DR. IRENA KURAS
KŪDIKIŲ IR VAIKIŲ LIGOS
SPECIALISTĖ
MEDICAL BUILDING
3200 W. 81st Street
Kabineto tel. RE 7-1168;
Rezid. 385-4811

DR. TUMASONIO KABINETŲ PERĖMĖ
DR. S. LAL
SPECIALYBĖ – VIDAUŠ LIGOS
2454 W. 71st Street
434-2123
Pirm. 2-7. Antr. ir
ketv. 9-12. Penkt. 2-7

DR. FRANCIS MAZEIKA
GYDYTOJAS IR CHIRURGAS
4255 W. 63rd St.
Val. pagal susitarimą; pirm. ir ketv. 12-4
6-9; antr. 12-6; penkt. 10-12; 1-6.

DR. ALGIS PAULIUS
ORTOPEDINĖS LIGOS
CHIRURGIJA
6132 S. Kedzie, Chicago, Ill.
Tel. 925-2670
1185 Dundee Ave., Elgin, Ill. 60120
Tel. 742-0255
Valandos pagal susitarimą

DR. L. D. PETREIKIS
DANTŲ GYDYTOJA
9055 S. Roberts Rd., Hickory Hills, IL
1 mylia į vakarus nuo Harlem Ave.
Tel. 598-4055
Valandos pagal susitarimą

DR. FRANK PLECKAS
Optometristas (kalba lietuviškai)
Tikrina akis, pritaiko akinus
2618 W. 71st St. — Tel. 737-5149
Val. pagal susitarimą
Palos Vision Center, 7152 W. 127th St.
Palos Hgts., Ill. Kev. val. 3-6 v.v.
Tel. 448-1777

DR. TUMASONIO KABINETŲ PERĖMĖ
T. RAMA, M.D.
Specialybė – Chirurgija
2454 West 71st Street
Tel. 434-1818 — Rez. 852-0889
Val. pirm., antr. ketv. ir penkt.
3 iki 7 v.v. Tik susitarus

DR. ANTONAS G. RAZMA
SPECIALYBĖ – PLAGIŲ LIGOS
2636 W. 71st St., Chicago, Ill.
Tel. 438-0190
11800 Southwest Highway
Palos Heights, Ill. 60463
(312) 361-0220 (312) 361-0222

DR. LEONAS SEIBUTIS
INKSTŲ, PUSLĖS IR
PROSTATŲ CHIRURGIJA
2656 W. 63rd Street
Val.: antr. 1-4 v. p.p. ir ketv. 2-5 v. p.p.
Šešt. pagal susitarimą
Kabineto tel. 776-2880, rez. 448-5545

EDMUNDAS VIŽINAS, M.D., S.C.
Specialybė – Vidaus ligų gydytojas
Kalbame lietuviškai
6165 S. Archer Ave. (prie Austin)
Valandos pagal susitarimą
Tel. 585-7755

NAUJAM PASAULIUI

Juo labiau man tenka pažinti įvairių tremčių (Sibiro, užsienio), įvairių kartų (išaugintų ir suformuotų nepriklausomoje Lietuvoje ar gimusių ir augusių įvairiose svetimose kultūrose) lietuvius, tiek užsienyje, tiek ir savajame krašte, juo labiau man ryškėja išpuolis, jog lietuvių tautos vaikams skirtos partitai tiek įvairios baisybės, tiek ir gėrybės; tiek nesitiktas gerumas vos pakeliamose sąlygose, tiek nesitiktas blogybės „rojiškose“ sąlygose – visa tai galbūt buvo Dievo duota mums kaip patyrimo-įsiminties kraitis, medžiaga įvykdyti savo tautos pašaukimą 21-mame amžiuje mūsų tautoje sukurti visai naują žmonių gyvenimo, valdymo būdą – nei kapitalistinį, nei socialistinį.

Is tėvų gavau gimtosios tautos lūkesčius, bet augusi JAV-ėse, vertinu jos demokratines tradicijas, išsiskaitęs šio krašto įvairiatautės, daugiareliginės sudėties, ir džiaugiuosi matydamas panašius bruožus Lietuvos atgimimo veikloje.

Atrodo, jog bent vadų tarpe yra Lietuvos supratimas, kaip daugiakultūrinis tautų pasaulio bendruomenės lygiai teisė narė ir kaip kraštas, kurio tautinė dauguma stengiasi būti jautri savo krašto etninėms bei religinėms mažumoms. Garbė priklauso tokiai tautai. Tačiau nebūtinai tai atstovauja daugumos lietuvių, tiek Lietuvoje, tiek ir demokratiniuose kraštuose, savimonei, nesgi nedaug kas dažniau pamąsto, ką tai reiškia asmeniškai, moraliskai – būti daugiakultūrinio pasaulio vienos tautos nariu.

Ta tema pamąstyti mane išprovokavo vieno JAV-ių diplomato, politikos profesoriaus ir gausaus vadovo Harlan Cleveland komentarai. Susitikęs su juo Pasaulio Ateities draugijos konferencijoje, vykusioje Washingtone, vienas žurnalistas jo paklausė: Kaip galima visam pasauliui sukurti etikos dėsnius? Cleveland atsakė: Mano supratimu, tai ne tiek būtų etikos dėsnių klausimas, kiek šitaip patatytas klausimas: Argi nėra kai kurių normų, kurios būtų taip pagrindinės, esminės grynai buvimui žmogui, jog kai kuria prasme jas galima būtų vadinti universaliomis? I tokį klausimą atsakymas yra „taip“.

Bet tas atsakymas priešinasi daugelio žmonių etikos supratimui, kuriems etika tėra tik asmeniškų pasirinkimų svarbos surikiavimas, o ne diskriminavimas tarp absoliučių vertybių, kaip gėrio ir blogio. Kai pasaulyje visos vertybės yra sureliatyvinamos, kaip tik grynai asmeniškai, individualūs pasirinkimai, žinoma, „universalijų normų“ sąvoka tegali būti tik nušluojama, kaip beviltiška.

Harlan Cleveland vertybių reliatyvumą atmeta, kaip neatsakantį į tokias globalines problemas kaip branduolinio karo grėsmė, gamtos, aplinkos naikimo pavojų, didėjantį plyšį tarp turtingų ir neturtingų kraštų. Šių globalinių problemų sprendimas neįmanomas, pirmiau nepriėmus sutarimo apie kokias nors visiškas pasaulio gyventojams universalias priimtinas normas. Gera vieta pradėti tokių universalijų normų kūrimą, sako Cleveland, yra vadinamoji „auksos taisyklė“: elkis su kitu, kaip nori, kad su tavimi būtų elgiamasi. Šios taisyklės vienoks ir kitoks variantas randamas visose didžiojoje pasaulio religijose.

Viena iš didžiausių poveiki turėjusių tokių „universalijų normų“ yra igimtu žmogaus teisių sąvoka, kuri prieš tris šimtus metų buvo visai nežinoma.

Prieš tai buvo tikima, jog teisės Dievas davė valdytojams, o šie jas teikė pavaldiniams, bet vis mažėjančiu kiekiu, juo žemiau žmogus stovėjo teisės-galios hierarchijoje. Anuometiniu supratimu igimtų teisių niekas neturėjo. Dabar gi net yra priimtas Tarptautinis Žmogaus Teisių sąrašas, į kurį įeina ekonominės, socialinės, politinės ir civilinės teisės. Jomis vadovaujasi įvairios tarptautinės grupės, besistengiančios su-tramdyti valstybes, kad jos nesilgtų žvėriškai su piliečiais.

Tačiau, kalba Cleveland, lygiagrečiai su žmogaus teisėmis turi eiti ir žmogaus atsakomybė, pareigos. Šioje srityje esame dar labai atsilikę. I šią sferą įeina vadinamos globalinės elgsenos klausimai, taip vadinami, nes individualios veiklos pasekmės turi globalinių pasekmių. Pvz., gamtos apsaugos srityje, Cleveland pastebi, kad „Si yra pirmoji generacija pasaulio istorijoje, kuri supranta, jog ką žmogus daro gamtai gali turėti rimtesnių pasekmių negu tai, ką gamta padaro žmogui“. Technologija suteikia tiek informacijos, jog nebegalime teisintis nežinojimu. Svarbiausiai tad iškyla būtinumas ugdyti asmenines atsakomybės jausmą.

Tatai tegalima pasiekti tik per individualios sąžinės ugdymą, ką Cleveland definuoja kaip atsakomybę prieš kitus žmones: kaip jaučiausi apie savo elgesį, jei turėčiau jį paaiškinti televizijoje rodomame kongresiniame kvotime. Tokiam visuomeniniam sąžiningumui, atsakomybei labai pasitarnauja susižinojimo tinklų atvirumas, viešumas. Tuo viešumu remiasi net ir Lietuvos nepriklausomybės atkūrimo veikla, pasauliui pristatydama okupanto niekingus darbus. Cleveland baigia: „Jei prisimeni, jog pasaulio istorijoje savos vėliavos iškėlimas, trimtis paskardėnimas ir brovimasis į svetimą teritoriją iki šiol buvo tarptautinio politinių santykių savaime aiškūs, pateisinami procesai, tai gali suprasti, kokio didelio masto pasikeitimas yra įvykęs visos žmonijos etinėje galvosenoje“ tautų santykių atžvilgiu.

Harlan Cleveland nelieka tik teoretikas, o išdėsto septynis visuomeniškai atsakingų piliečių bruožus. Pirmas, būtina viskuo domėtis, nes viskas rišasi su viskuo kitu ir tad su tuo, ką nori nuveikti. Antra, nemeluoti domėkis kitų žmonių galvosena ir tuo, kas juos paveikia, o tai visų pirma reikalauja mokėti tvarkytis su savyje išskylančiais konfliktais. Trečia, būtina suprasti, jog rizikos yra ne tam, kad jų vengtumėm, o tam, kad jų intumės. Ketvirta, svarbu suprasti, jog krizės yra teigiamos įtampos, kurios gali vesti į naujus reikalingus sprendimus, ir jog komplikuotumai yra įdomūs. Penkta, būtina suprasti, jog paranoia ir verkšlenimas yra savybės tų, kurie nenori vadovauti. Šešta, būtina turėti „nepagrįstą optimizmą“, t.y., įsitikinimą, jog įmanoma rasti koki nors teigiamą sprendimą, jei tik bus surinktos visos ekspertų nuomonės. Septinta, yra būtina jausti asmeninę atsakomybę už savo veiksmų pasekmes.

Būtina turėti tiek drąsos, kad nebūtume įbauginami vaidinti nesama, nepagrįstą linksmumą, o siekti teisingumu grįsto džiaugsmo. Užteks gyventi tik „gražiai dienai“, rašo kalba Cleveland. „Aš noriu jaudinančių, aistringų dienų, palaimintų dienų, nuostabių dienų, stebinančių dienų“. Tai, mano supratimu, yra ypatingai tinkami nurodymai ir linkėjimai naujai ateitį kuriantiems lietuviams.

a.j.z.

PABALTIJO DEMONSTRACIJOS TELEVIZIJOJE

KAZYS BARONAS
Mūsų korespondentas
Europoje

Rugpjūčio mėn. 23 d. mano klausomos Frankfurto ir Stuttgarto radijo stotys plačiai komentavo Hitlerio-Stalino sutartį, privedusia prie Pabaltijo nepriklausomybės praradimo.

Televizija jau pietų metu parodė „aus Wilna – Litauen“ rugpjūčio mėn. 22 d. vakaro demonstraciją, kurioje dalyvavo virš 50 tūkst. žmonių. Aiškiai girdima demonstrantų giedama mūsų dainiaus J. Maironio giesmė „Lietuva brangi, mano tėvyne“... Komentatorius taip pat sako, kad vakare ruošiami žmonių grandinė nuo Talino iki Vilniaus. Ją sudarys virš 1 mil. žmonių.

Pradėdamas 7 val. v. žinias II kanalas ekrane užrašė svarbiausius tos dienos įvykius, į antrą vietą įstatydamas demonstracijas Lietuvoje.

Nuolatinis korespondentas Maskvoje Holtz pradėjo nuo Talino, parodydamas mergaites su estiškom vėliavėm. Vokietis aiškino, kad Estija, Latvija ir Lietuva atžymi liūdną sukaktį, kadangi prieš 50 m. buvo pasirašyta Hitlerio-Stalino sutartis. Dabar tų respublikų gyventojai reikalauja laisvės. Jis taip pat primena, kad 19 val. v. rengiama žmonių grandinė – nuo Talino iki Vilniaus.

Antras korespondentas Maskvoje Hirš pranešė, kad Pabaltijo įvykiai Maskvos gyventojams beveik nežinomi. Tik „Pravda“ (parodyti jos rūmai) išspausdino straipsnį, apkalntindama lietuvių nacionalistinę istoriją, o profsąjungos laikraštis „Trud“ rašė, kad Hitlerio-Stalino sutartis buvo „pagalbinis priemonė“. Vokietis taip pat priminė, kad konservatyvūs Aukščiausios tarybos deputatai laukia sunkūs sprendimai. Jūs atneš Lietuvos KP, norėdama atsiskirti nuo Maskvos.

8 val. v. žiniose I kanalas taip pat trumpai pranešė Pabaltijo įvykius, kartu pabrėždamas, kad 10 v. v. ruošiami specialiai laida „Brennpunkt“ („židiny, fokusas“), skiriant jį Pabaltijo kraštams.

Ir štai „Brennpunkt“. Pradedama Vilniumi. Demonstracija, girdimi lietuviški šūkių – „rusai lauk“, lietuviškos vėliavos, dideli transparentai su angliškais užrašais, reikalaujant raudonosios armijos pasitraukimo, komunizmo iš Lietuvos. Speju, kad vokietiai rodė rugpjūčio mėn. 22 d. demonstraciją. Palydinti gitara, jaunasis vyras dainuoja lietuviškai „Pamilaus tavo šventą vardą“... Jo dainą nustelbia vokietiški komentarai pranešant, kad demonstracijoje dalyvauja ir Lietuvos

komunistai. Specialiai iš Maskvos atsiųsta vokietė korespondentė kalbasi su Algirdu Brazausku. Jis į klausimus atsako tik lietuviškai. Užklaustas dėl Stalino ir Hitlerio sutarties A. Brazauskas lietuviškai atsako „galbūt tai buvo aneksavimas, galbūt... Lietuvos parlamentas tuo reikalu tars savo žodį“.

Gedimino aikštė. Jaunas lietuvis „susikerta“ su ruse. Atvykęle taip pat stipriai puola kiti lietuviai, patardami jai išvažiuoti iš Lietuvos. Kitas vaizdas, lietuvių protestuojai, reikalaujama po 13-kos metų, nes atvykėliai rusai tuoj pat gauna apartamentus. Lietuviai „trina“ viską kas yra rusiško. Lenino prospektas pavadintas miestui įkūrėjo vardu. Rodoma lentelė „Gedimino prospektas“ ir apacioje gatvės pavadinimas kyriuliskom raidėm.

Vokietijos televizijos kanalo komentatorius susijungia su Maskva. Ekrane pasirodo istorikas Mykolas Navinskis, kuris sako, kad kiekviena respublika turi teisę išstoti iš Sov. Sąjungos. Tačiau pasekmės gali būti kenksmingos, nepavydėtinios, nes paliečiama militarinė pusė ir taip pat neužmirštant Pabaltijyje gyvenančių rusų. Kaip su anuliavimu Stalino-Hitlerio sutarties? Ruso istoriko atsakymas: „mes negalime istorijos atgal atsukti. Taip pat, reikia prisiminti, kad Lietuva nenorės grąžinti (abgeben) dalį Lenkijos teritorijas“.

Užbaigdamas skirtą pusvalandį Lietuvai, televizijos komentatorius dar kartą priminė, kad Lietuva, Latvija ir Estija nori būti tiltu tarp rytų ir vakarų. Gorbačiovas turi kalbėti su Talinu, Ryga ir Vilniumi. Bet ar jis suteiks laisvę Pabaltijo tautoms – šiandieną sunku pasakyti. Tačiau viskas sako, kad – ne! Po Pabaltijo nepriklausomybės, jos reikalauja Kaukazas, Azijos tautos. Tai reikštų galą sovietinei imperijai.

Šiandieną, t.y. rugpjūčio mėn. 24 d. po 8 val. rytinių žinių Frankfurto radijo komentatorius vėl palietė Pabaltijo įvykius, stipriai puldamas Vakarų Vokietijos vyriausybę, kurios kancleris, užsienio reikalų min. ar net pats prezidentas nematė reikalo tirti keletą padrasinančių žodžių narsiems lietuviams, latviams ir estams. Stalinas, Chruščio-

vas, Brežnevas mirė, tačiau Pabaltijo tautos buvo ir liks gyvos.

Rašau ką tik nusipirkęs savo miestelyje rugpjūčio mėn. 24 d. didesniųjų laikraščių laidas. Ir taip, Miuncheno „Sueddeutsche Zeitung“ pirmame puslapyje uždėjo didelę antraštę „Baltai reikalauja okupacijos pabaigos“ bei komentarą, „Frankfurter Rundschau“ taip pat pirmame psl. „Pabaltiečiai šaukiasi nepriklausomybės“ bei surengtos žmonių grandinės žemėlapi – Talinas, Viljandi, Ainazi, Ryga, Panevėžys, Vilnius. „Frankfurter Allgemeine“ taip pat pirmame psl. pažymi, kad „šimtai tūkst. pabaltiečių protestuoja prieš rusišką viešpatavimą. Tik pabaltiečių reikalams visuomet skūpus „Mannheimer Morgen“ net trečiame psl. patalpino informaciją ir užrašą „Masinės demonstracijos Pabaltijyje“, tačiau įdedamas didelė nuotrauką demonstracijos Lietuvos sostinėje.

Ir mažas (o gal didelis?) kurjoras. Ruhro krašte vyksta pasaulinės studentų sporto žaidynės – Universiada. Baigęs rašyti šį pranešimą, įjungiau televizijos aparatą krepšinio rungtynėms tarp Kanados ir Sov. Sąjungos rinktinių. Laimėjo Sov. Sąjunga, kurios rinktinėje žaidžia net penki Kauno Žalgirio krepšininkai, du latviai, trys iš Kievo. Ir kaip komentatorius vadino žaidėjus? Lengva išpėti „Sovietrussen“, aiškindamas žiūrovams, kad penki yra „aus Kaunas“, du „aus Ryga“ kiti iš Kievo bei kartu primindamas, kad Kievo yra Sov. Sąjungos krepšinio meistris, paskutinėse sekundėse dviem tškais įveikęs Kauną.

O tik prieš 24 val. televizija žemėlapyje rodė visas tris respublikas, miestus. Vėl šiandieną, plačiai minimos Pabaltijo valstybės ir gyventojai – lietuviai, latviai, estai. Juk ir išardamas (kad ir netaisyklingai) Brazausko, Visockio, Liaugnio, Vėtros, Miglinieko ir kt. pavardes, geopolitinis analfabetas turėjo atskirti, kad jos yra be galūnių „ov“, kad jos skamba nerusiškai.

Du kartus skambinau į Hesse-Frankfurto televizijos stotį, prašydamas ištaisyti pranešėjo klaidą ir nevadinti lietuvių ar latvių rusais. Juk moku radijo ir televizijos mokėti (po 8 v. v. jokių reklamų nėra!), tad galiau reikalauti teisingų žinių, teisingų pranešimų. Deja, mano griežti reikalavimai taip ir liko balsu tyruose. Ir po pertraukos pranešėjo lūpos skambėjo tik „sovietrussen“ vardas...

ALFONSAS NAKAS

(Pabaiga)

– Susitikimo metu rodėte storoką tremties metų atsiminimų aplanką. Sakėte, kad rašyti toli gražu dar nebaigta. Viliamės, kad išeis istorijai vertingas veikalas. Tuo tarpu malonėkite suteikti nors keletą Lamoje gyvenimo bei darbo detalių.

– Lamos lageryje iki 1944 m. liepos mėn. vidurio be pertraukos buvau keturių arklų prižiūrėtojas. Su vienu iš jų važnyčiojau. Atlyginimo – jokio. Tik labai jau skurdus, vos gyvybei palaikyti maistas. Aš kaip vežikas Lamoje judėjau be sargybinio. Lagerio administracija elgėsi gana pakenčiamai, bet tarp sargybinių buvo tikrų rastių. Jokio kontakto su pasauliu. Neturėjome spaudos, radijo. Negaudavom laišku. Be to, Lamos gamta labai žiauri. Kalnai, aplink ežerai, upeliai... Žiema šimtu procentų balta. Pustymai. Nuolatinės pūgos. Bet vasara, kuri tęsiasi tik apie pusantro mėnesio, nuostabiai graži. Nuolatinis gyventojų Lamoje nebuvo. Sutikdavome nebent tik klajoklių su elniais, tunguzų.

– Iš Jūsų ankstesnių užuominų, kurias paskelbiau šiame dienrašty, žinome, kad Lamos kapinaitės kankiniai laidoti tik iki 1942 metų (turbūt galo). Kaip gyvenimas klostėsi toliau: gal sąlygos pagerėjo, kad niekas nebemirė? Ar gal visus iškelė į kitą lagerį?

– Mes, Lietuvos karininkai artileristai, Lamoje išbuvo iki 1944 m. liepos vidurio. Ten keturis savo draugus palaidojom, o penktą, pulk. Kazį Abara, išvežė į Norilsko ligoninę. Likusieji devyni buvome išvežti į šalies europinę dalį, į kitą lagerį. Su mumis kartu areštuotieji latviai ir estai liko Lamoje. Kas su jais atsitiko, man nėra žinoma.

– Kur po Lamos jums ir kitiems likimo draugams dar teko kalėti?

– Iš Lamos mus devynis etapu gabeno per Dudinką ir Krasnojarską į Omsko, Novosibirsko, Čeliabinsko, Sverdlovsko, Kuibyševo kalėjimus, kuriuose palaikydavo maždaug po savaitę. Pagaliau atvežė į Mordaviją (pusiaukelė tarp Kuibyševo ir Maskvos), kur patalpino į Temniaku lagerį (Mordavijos SSR). Čia susirgo maj. Balys Steikūnas. Jį išvežė į kažkuria ligoninę ir daugiau mes jo nebematėm. 1946 metų žiemą dėl mums nežinomų priežasčių visus likusius aštuonis paskirstė po vieną į įvairius TSRS lagerius. Aš buvau išgabentas į Soli-

komsko lagerį Šiauriniame Urale. Jame išbuvau iki paleidimo į laisvę. Komi lageriuose, kiek žinoma, 1950 metais mirė gen. Jonas Juodišius.

– Kada leido sugrįžti į tėvynę Jums ir kitiems gyvimi išlikusiems?

– Pirmas atliko „bausmė“ ir sugrįžo į tėvynę pulk. leit. Adomas Janavičius – 1947 metais. Jam buvo pritaikyta kažkokia amnestija. Antrasis 1948 m. rugpjūčio 28 d. sugrįžau aš. Po manęs grįžo pulk. leit. Eduardas Tallat-Kelpša. Visi trys be teisės gyventi didžiuliuose Lietuvos miestuose – Vilniuje, Kaune, Klaipėdoje, Šiauliuose ir Panevėžyje. Nors mano šeima gyveno Kaune, turėjau pasirinkti Marijampolę. Tik vėliau su dideliu vargu išsikovojau teisę grįžti pas šeimą į Kauną. Likusiems keturiems, t.y. gen. Vincui Žiliui, pulkininkams Vincui Jasulaičiui ir Vladiui Sidzikauskui bei pulk. leit. Pranui Matuliuo po kalnimo buvo paskirta amžina tremtis. Vis dėlto ir jie į tėvynę po reabilitacijos sugrįžo 1956 metais.

– Jei neklystu, iš šios kankinių grupės Jūs vienas sulaukėte Sąjūdžio laikų ir jau laisvai galite apie tragediją kalbėti?

– Visi keturiolika aukštųjų Lietuvos kariuomenės artilerijos karininkų už poros-trejetų metų po Stalino mirties, tai yra 1955-56 metais, buvo reabilituoti. Formulė skambėjo: „Del nebuvimo nusikaltimo sprendimą pakeisti, bylą nutraukti“. Taip, iš pokalbyje minėtų keturiolikos šiuo metu gyvas besu tik aš vienas.

Čia laiškinis pokalbis su pulk. leit. Antanu Malijoniu baigiasi. Po paskutinių atsakymų pridėtam post scriptum'e jis dar pataria plačiau apie kai kurių šios grupės narių likimą pasiskaityti š.m. „Svyturio“ žurnale Nr. 10 (gegužės mėnesio) ir „Komunizmo tiesos“ Nr. 102. Turiu savo rankose abi pašnekovo minimas publikacijas. Turiu dar ir neminimą tą temą rašiusį „Gimtąjį kraštą“. Viską perskaiciu. Ne visur visos siūlės vienodai sueina, kaip vietomis truputį skyrėsi ir mano žodinis pokalbis su Malijoniu Kaune nuo dabar pateiktų raštu. Bet pagrindiniai faktai vienodi ir tikri. Belieka tik surasti ir atpažinti žuvusiųjų Lamoje ir kitose Sibiro vietose kaulus, juos atskraidinti į Lietuvą ir garbingai palaidoti. O Tarybų Sąjungos dabartiniai vadai turi žuvusiųjų artimiesiems ne tik gražinti jų turėtą bet kokį turta, bet už budelių darbus ir nuolankiai atsiprašyti.

KOMPLIKUOTAS REIKALAS

Dr. KONSTANCIJA PAPROCKAITĖ
ŠIMAITIENĖ

4 – Daktare, po jūsų taip nuodugnaus Rh paaikškinimo – pakėlusį į mane savo apsiašarojusias akis, trūkčiojančiu balsu ji tarė – supratau, kad ilgiau nutylėti negalėju. Turiu jums prisipažinti, kad aš savo gydytojui ne viską pasakiau. Gėdinaus ir bijojau, nes jis yra mano tėvelių geriausias draugas. Dabar aiškiai matau, kad padariau didelę, labai didelę klaidą. Todėl pasiryžau visai atvirai atskleisti jums tamsiausios savo jaunystės paslapties nuoga realybę. Ji kiekviena akimirka, kiekviena minutė, dieną ar naktį, kaip geležinė ranka spaudžia mano širdį ir žudo mano gyvenimą. Bet... prašau, maldaujus jus, nerašyti jos į mano ligos istoriją ir neišsitarakti nei mano vyrui, nei mano tėveliams. Ir niekam, niekam. Ir niekad!

– Ponia, dėlto prašau nesirūpinti. Kiekvienas gydytojas ne tik turi respektuoti pacientų pageidavimus, bet ir laikytis etikos. Todėl būkit tikra, kad jūsų prašymą išpildysiu.

Ji nekantriai krustelėjo lovoj. Pirštų galais nubraukė nuo kaktos nukritusią garbaną. Liūdnu

žvilgsniu į mane pažvelgė ir, vos praverdama lūpytes, iš lėto dėstydamas žodžius kalbėjo:

– Buvau pasiturinčių tėvų vienintelė dukte. Labai gerai pažymiais baigiau privačią gimnaziją ir išvykau į didmiestį studijuoti teisę. Būdama antrame kurse, įsimylejau į to paties kuro kolegą. Ir lengvabūdiškai lyg pelė įkliuvau į spastus. Pasijutau neščia. Nelauktas nėštumas sugriovė mano dvasinę pusiausvyrą. Sudrumstė mano ramybę, amžinai apkartino mano jaunystę. Beribis nusivylimas, gėda plėšė man širdį ir aš atsidūriau tokioj panikoj, kad net nebežinojau nei ką begalvoti, nei ką bedaryti.

Mano galvoj emė šelti įvairių, įvairiausių prileidimų audra. Pasakyti tėveliams, kad nelegalus kūdikio laukiau? Negalū. Netekčiau juo pasitikėjimo ir likusį jų gyvenimą apgaubčiau juodu šydu. Ištekėti ir kūdikį turėti? Sugriaučiau savo taip rūpestingai tesiamą tiltą į šviesesnę ateitį. O gal paimti vieną iš tų nuostabių migdomų vaistų ir ramiai amžinui miegu užmigti? Neturiu drąsos, nes mirties šmėkškos vizija mane purto.

Prabėgo mėnuo, antras. Pasibaigė ir trečias. Mano nervai pasidarė tokie įtempti, lyg smuiko stygos. Mokslė pradėjau atsilikti. Emiau vengti draugų, o netikėtai juos sutikus, bijojau pažvelgti jiems į akis. Gyvenimas man pasidarė nepakeliamas našta. Galų gale nutariau iš tos košmariškos padėties išsigelbėti – nėštumo atskratyti. Suradau paramediką, kuris, tik mano vienas težinant, gerokai užsimezgsusį vaisių išplėšė iš mano gimdos.

Gimdėvė staiga nutilo. Nusipurtė. Keistai patempė

savo rausvas lūpytes ir iš jos gilaus skausmo prislėgtų akių, lyg perlų karoliai, pradėjo byrėti ašaras.

Tuo momentu ji man atrodė baisiai nelaiminga. Mano širdy jai gimė ne tik užuojautos, bet ir pasigailėjimo jausmas. Tačiau neraminau jos. Leidau išsiverkti. Susikaupusi sėdėjau. Stengiausi šia taip šurpulinga ir sopulinga jaunus moters pergyventą tragediją užregistruoti savo smegenyse.

Po kurio laiko ji nusiramino ir liūdna gaida tęsė: – Norėdama nukreipti mintis nuo taip mano gyvenimą sukretusio vingio, su neapsakomu atkaklumu puoliau į studijas, kol vieną dieną jas apvainikavau diplomu.

Teveliai didžiavosi manimi ir džiaugėsi mano pasiektais mokslo laimėjimais, bet aš... asmeniškai džiaugsmo neturėjau. Mano prieš Dievą ir prieš sąžinę papildytas nusikaltimas, tartum kažkokia neapsakomai sunkia, nepraleidžiančia džiaugsmo uždanga, uždengė mano saulėtą gyvenimą. Man vaizduojęte visam amžiui pasiliko tos niekškos praeties pėdsakai, o sielos gėlmėse skausmingas randas. Jaučiu, kad sąžinė man net karste neduos ramybės, kad aš Pasaulio Valdovo bejėgiam kūrinui gyvybę atėmiau. Ach! kaip norėčiau sugrįžti į jaunystę ir nebepakartoti tos klaidos, bet kelio atgal nebėra.

Gimdėvė vikriai nuo manęs nusisuko ir graudžiai kaip kūdikis pravirko.

Po valandėles nusiramino. Patogiau atsėdėjo ir, padėjusi rankas ant kelių, iš lėto deliodama žodžius toliau kalbėjo.

(Bus daugiau)



OKTETA I LIETUVĄ IŠLYDINT

Clevelando vyrų oktetas, švėdamas savo 30 metų sėkmingos muzikinės veiklos sukaktį, džiaugiasi, kad savo meniniais pasiekimais galės dalintis ir su dainos mylėtojų-klaudytojų Lietuvoje. Oktetas, intensyviai repetuodamas naują programą ir kartodamas anksčiau koncertuose atliekamus kūrinius, ruošdamasis šiai išvykai, su klevelandiečiais nori atsiveikinti skambia daina ir gilia giesme.

Išleistuvių koncertas ruošiamas rugsėjo 9 d., šeštadienį, 7:30 val. vak. Dievo Motinos parapijos auditorijoje, o sekmadienį, rugsėjo 10 d. per 10 val. šv. Mišias giedos Dievo Motinos šventovėje.

Oktetas iš Clevelando išskris rugs. 14, 2:32 v. p.p. TWA lėktuvu linija iki New Yorko, iš kur austrų linija skris iki Maskvos, Vilnių pasiekis Aerofloto linija. Clevelandan sugrįš spalio 3 d., 12:31 val. r.

Koncertai numatyti Vilniaus Operos ir baletu teatre rugsėjo 18 d. Panevėžyje koncertuos rugs. 20 d., Alytuje – rugs. 22, Šiauliuose, rugs. 25, Klaipėdoje rugs. 27 ir Kaune rugs. 29 d. Be oficialiai numatytų koncertų, oktetas ekskursijos į Trakus, Palangą, Rumšiškes eventualiai atliks papildomus koncertus.

Oktetą sudaro: Valdas Židonis, Romas Zylė, Paulius Nasvytis, Raimundas Butkus, Mečys Aukštuolis, Mindaugas Motiejūnas, Paulius Motiejūnas ir Algis Gylis. Solistė Irena Grigaliūnaitė, vadovas Raimundas Kavaliauskas. Išvykos koordinatore Ingrida Bublienė, kuri išvykoje klausytojus supažindins su išievojimo kultūrine-visuomene veikla.

Clevelando koncerte ir koncertuose Lietuvoje bus girdimi kompozitoriai: V. Kuprevičius, J. Tallat Kelpša, E. Balsys, M. Petrauskas, A. Brazinskas, V. Gorinas, J. Gaižauskas, Rytas Babicko (Okteto ikūrėjo) harmonizuotos liaudies dainos, C. A. Bixio, St. Šimkaus, J. Paulausko, S. Romberg, G. Posford ir kt.

Clevelando ir apylinkių lietuviai, atsilankydami į šį koncertą, kartu palinkės šiam dainos vienietui laimingos kelionės ir sėkmingų koncertų Tėvyne, kurią daugelis iš dainininkų išvys pirmą kartą.

ATIDENGIAMAS VINCO KUDIRKOS BIUSTAS

Clevelandas didžiuojasi savo unikumu – Kultūriniais darželiais, įkurtais Rockefellerio parke. Pasikeitus to rajono gyventojams, darželiai daug kartų buvo vandalų išniekinti, išvaigiant, sudaužant įvairių tautų iškilimams asmenims pastatytus paminklus, biustus. Ir lietuviai čia buvo gražiai atstovaujami Basanavičiaus, Kudirkos, Maironio, Gedimino stulpų skulptūra, Birutės fontanu, kurie per daugelį metų smarkiai nukentėjo, daugiausiai nuo tos apylinkės gyventojų.

Rugsėjo 10, sekmadienį, 12 val., minint „Varpo“ 100 metų sukaktį, atstatomas dr. Vinco Kudirkos biustas. Trumpu iškilmių metu kalbės Lietuvių kultūrinio darželių draugijos pirm. Vincas Apanius, Kultūrinio darželių federacijos pirm. Clay Herick ir bus atliktas rašy-

tojos Aurelijos Balasaitienės montažas – „Kudirka – Tautos žadintojas“. Organizacijos kviečiamos dalyvauti su vėliavomis. Visi lietuviai kviečiami atvykti į šias prasmingas iškilmes.

„JUODOJO KASPINO“ DIENA

Rugpjūčio 23, trečiadienį, 12 val pietų metu Clevelando miesto centre, prie Old Stone Church buvo susirinkę lietuviai, latviai ir estai prisiminti ir kartu amerikiečiams priminti niekšingą Stalino-Hitlerio klastą, kurios padariniai Pabaltijo valstybėms ir tautoms buvo nepriklausomybių praradimo mirties, kančių, Sibiro trėmimų ir vergovės šurpi pradžia. Ir po 50 metų, kai kitos panašaus likimo tautos ir valstybės jau sugrįžo į normalaus gyvenimo buitį, Lietuva, Latvija ir Estija tebėra tos vergų tautų Sovietijos imperijos dalis. Ir jų pastangos žengti į pasaulio laisvų tautų šeimą, tebedaroma viskas, kad ten laisvės troškimo proveržis nerastų atgarsio kitose Sovietų respublikose. Bet Maironio „Nebeužtenksi upės bėgimo“ paliečia daug jaunų ir ryžtingų širdžių Pabaltijyje.

Miesto centre dirbantieji ir suvažiavę į didžiulius krautuves, pietų metu stebėjo plakatus su įrašais – „Denounce Soviet-Nazi Pact 1939“, „Restore independence to Baltic states“, buvo dalinamos proklamacijos, „Washington Times“ vedamieji, kreipiantis: „Mr. President, don't be afraid of the „B“ word“, sagės su juodu kaspinu „International Black Ribbon day“, „August 23“, bei Baltic American atsišaukimai.

Trumpoms ceremonijoms vadovavo estas T. Tabalkin. Kalbėjo apskr. komisierius T. Hagan, latvis M. Mantinielis, lenkų „Solidarumo“ atstovas ir lietuvis Algis Pautienis, Alto skyriaus pirr. Miesto vardu kalbėjo ir įteikė proklamaciją A. Pust, miesto direktorius tautybių reikalams. Daugiau negu du šimtai pabaltiečių susijungę rankomis, tuo simboliškai pradedami gyvąją žmonių grandinę nuo Vilniaus iki Tallino, sugiedojo „God, bless America“.

„The Cleveland Plain Dealer“ dienraštis, turis pusę milijono prenumeratorių, tai dienai paskyrė vedamąjį, pavadintą „Baltic moment of Truth“ ir pirmajame puslapyje atspausdino straipsnį „Baltics rebuke Kremlin. Lithuanian body rejects Soviet rule“, o kitą dieną aprašė pabaltiečių demonstraciją miesto centre. TV 5-sis kanalas vakare parodė keletą akimirklų iš šio pabaltiečių susi-



Baltiečių sujungtų rankų grandinė Juodojo kaspino dienos demonstracijoje Clevelande. Nuotr. V. Bacevičiaus

būrimo. TV 5-sis kanalas 4 val. p.p. turėjo įdomias diskusijas pabaltiečių klausimu. Jose dalyvavo Lietuvos deputatas Linas Kučinskas, a.a. prof. A. Kučo sūnus, State departamento atstovas ir universiteto istorijos profesorius.

Gražų mostą parodė Lietuvos kredito kooperatyvas „Taupa“, pasamdydamas ir apmokėdamas autobuso išlaidas žmonėms, norintiems važiuoti į Juodojo kaspino demonstracijas. Tokios, nors ir kuklios demonstracijos atkreipia dėmesį didžiulios komunikacijos įstaigų, kurios pasiekia plačiasis skaitytojų ir žiūrovų mases, informuoja ir komentuoja pabaltiečių troškimą, siekiant laisvės ir nepriklausomybės.

„TĖVYNĖS GARSAI“

Prieš 40 metų, rugsėjo 9 d., vėl buvo atgaivintas (Jau nučio P. Nasvyčio iniciatyva) lietuviškosios radijo transliacijos Clevelande. Jos ir dabar „Tėvynės garsų“ vardu tebegirdimos Clevelando metropolijoje. Per keturis dešimtmečius „TG“ dėl įvairių motyvų ir priežasčių buvo priversti keisti radijo stoties, AM ir FM bangas, savaitės dienas ir dienos valandas. Bet jie nenustodami skleidė lietuvišką žodį, muziką, dainą, giesmę ir objektyviai informavo apie įvykius pasaulyje ir lietuvių gyvenime. Svarbi ir reikalinga institucija lietuvių gerovei.

Pastaraisiais mėnesiais klausytojai turėjo malonumo girdėti net dvi radijo programas: vieną iš ryto iš Jėzuitų universiteto John Carroll universiteto stoties nuo 8 iki 9:30 val. ryto ir iš Public Radio stoties nuo 7 val. iki 8 val. vak. sekmadieniais. Dviejų su puse valandos transliacijos pareikalauja daug energijos, lėšų ir papildomų talkininkų. Programų vedėjas Juozas Stempužis, „TG“ vadovauja nuo 1960 metų, kaip privačiais pagrindais tvarkomai institucijai, apklausinėjęs ir sužinojęs klausytojų opiniją, nutarė Viešosios radijo stoties transliacijas nutraukti. Rugpjūčio 27 d. programa iš tos stoties buvo paskutinė. Pasiliekiama prie vienos, pusantros valandos transliacijos iš Jėzui-

tų universiteto stoties, banga 88.7 FM, sekmadieniais nuo 8 iki 9:30 val. ryto.

Viešosios radijo stoties programų tokį greitą nutraukimą paskatino ir tai, kad stotis, turinti didelių finansinius sunkumus, rugsėjo mėn. pradės finansinį vaju, į kurį turės būti įtrauktos ir visos etninių grupių programos. Lietuviams dalyvauti – remti dviejų radijo stočių piniginius vajus, būtų per didelis klausytojų apsunkinimas.

Būdinga, kad Juozas Stempužis, kuris byloje su Viešąja radijo stotimi ir jos administracija, panaikinus tautybių programas, energingai bylą vedė, pirminkaudamas etninių programų vedėjų sambūriui, ir bylą laimėjo, pirmasis pasitraukia iš stotyje transliacijoms iškovo laiko, pareikalavusio daug energijos, sumanumo ir taktos. Tik aštuonios tautybių programos pasilieka toje stotyje.

Buvo numatyta rengti „Tėvynės garsų“ 40 metų sukakties prisiminimą, bet dėl atvykstančio Vilniaus universiteto ansamblio, kurio gastrolėms-koncertui laikas paskirtas spalio 15 d., lietuviškųjų transliacijų koncertas turėjo būti nukeltas vėlesnėn daton.

Juozui Stempužiui gražiai talkina Dalia Stanišienė, karštais pavesdama visą programą ir dažnai talkindama įvairioms proginėms laidoms kaip pra-

nešėja. Pianistė Kristina Kuprevičiūtė laikas nuo laiko įsijungia į programas, kaip muzikinės dalies komentatorė ir gražaus tembro pranešėja lietuvių ir anglų kalbomis.

Universiteto stotis yra mažesnio galingumo siustuvas negu Public Radio, todėl jos girdimumo spindulys yra kiek trumpesnis. Čia kiek nukentės Akrono ir kitų tolimesniųjų apylinkių lietuviai klausytojai.

Vilniaus radijo transliacijos užsienio lietuviams pareiškė pagaidavimą bendradarbiauti su „Tėvynės garsais“, pasikeičiant informacijomis.

VILNIAUS UNIVERSITETO ANSAMBLIS

Jo koncertas įvyks spalio 14 7 val. vak. Euclid Senior High School auditorijoje, 711 E. 222 St., Euclid. Koncertą rengia LB Clevelando apylinkė. Bilietai jau platinami.

V. Rociūnas

PANAIKINO MOKESČIUS

Olympia Fields, Chicagos priemiesčio, taryba panaikino mokesčius savo priemiesčio reikalams. Jie turi sau pakankamai pajamų nuo mokesčių už pardavimus ir iš kitų šaltinių.

We Do DIGITAL CONVERSION
vaizduojusių IŠ IR Į PAL, SECAM, NTSC.
Greitas patarnavimas, žemos kainos.
Parduodame 110-120 video, TV ir elektrinius reikmenis
(312) 338-9033
International Export House.
15750 S. HARLEM ORLAND PARK, IL 60462 532-7799
2321 W. DEVON AVE. CHICAGO, IL 60659 312-338-9033

PASSBOOK SAVINGS...
the best way to save regularly!
5 1/2%
Paid and Compounded Quarterly

see us for HOME financing.
AT OUR LOW RATES
WITH REPAYMENT TO FIT YOUR INCOME

Mutual Federal Savings and Loan
2212 WEST CERMAK ROAD CHICAGO, ILL 60608
Peter Kazanaukas, Prs. Tel.: 847-7747
Hours: Mon. Tue. Fri. 9-4 Thur. 9-8 Sat. 9-1
SERVING CHICAGOLAND SINCE 1905



Balfo pikniko darbuotojai Stasys Vanagūnas, Danutė Pareigienė ir Antanina Repšienė.

CLASSIFIED GUIDE

REAL ESTATE

MLS KOMPIUTERIŲ
pagalba galite PIRKTI ar PARDUOTI NAMA mieste ir priemiesčiuose. Sažningai patarnaus
J. BACEVIČIUS
BELL-BACE REALTORS
INCOME TAX - INSURANCE
6529 S. KEDZIE
778-2233

MLS
BALYS BUDRAITIS
Nemokamai įkainuoja
jūsų namus.
Turėdamas ilgų metų patyrimą, greit ir sažningai patarnausiu pirmame bei pardavime. Kreiptis tel. 767-0600 arba 778-3971.
Adresas 6600 S. Pulaski Rd.
One stop Real Estate

Century 21 **KMICIEK REALTORS**
7922 S. PULASKI RD

DANUTĖ ŠCERBAITĖ MAYER
284-1900

Jei norite parduoti ar pirkti savo nuosavybę per Amerikos populiariausią agentūrą, prašome skambinti **Danutė Šcerbaitė Mayer** dėl sažningo patarnavimo ir veltui jūsų namų įkainavimo.

Nuolaidą pensininkams duoda
IEVA ASMŲTĖ
Community Realty, MLS
3856 W. 63 St., Chicago
Tel. 581-9180, res. 434-4323
Jos patyrimas (antras dešimtmetis biznyje) jums gali sutaupyti daug keblumų.

Century 21 **OLSICK & COMPANY** 1180 State Street Lemont, Illinois 60439
TURIMAS DAUG NAMŲ IŠPARDAVIMUI
LEMONTO RAJONE. SKAMBINKITE
Business (312) 257-7100 IRENA STANIULIS Residence (312) 257-5446
MILLION DOLLAR REALTOR-ASSOCIATE®

FOR RENT
Namas apžiūrėjimui rugsėjo 10 d., 1-4 v. p.p., 16 E. Division, Lemont. Puikus „Tudor“ stiliaus 3 mieg., 3 vonios kamb. namas ant medžišias apaugusio sklypo. Arti traukinys ir apsipirkimo centrai. Naujas „gazebos“ vasaros subuivimas. \$164,900.

Gyvenkite ištaigingai Spring Creek viešvietėje! Beveik 2 akrų sklypas su medžiais: netoli teka upelis. Namas turi 3 židinius; pagrind. mieg. turi „whirlpool“; šeimos kamb., satelito antena, ADT alarmo sistema; maudyimos baseiną, įrengtą rūši, 15 kambarių! \$350,000.

Century 21 **OLSICK & CO., REALTORS**
1180 State Street Lemont, Illinois 60439 (312) 257-7100

DRAUGE GAUNAMI NAUJASI LEIDINIAI

LIETUVIŲ KELIAS KRIKŠČIONYBĖN, istorinė apžvalga. Stasys Maziliauskas. 311 psl.	\$10.00
AMŽINO ĮŠALO ŽEMĖJE, Sibiran tremtinių atsiminimai. 303 psl.	\$10.00
DIDYSIS KOVOTOJAS KUN. K. GARUCKAS, S.J. Red. kun. Jonas Kidykas, S.J. 385 psl.	\$10.00
LIETUVIŲ PAPROČIAI IR TRADICIJOS IŠEIVIJOJE. Danutė Brazytė Bindokienė. 362 psl.	\$12.00
ŽEMAIČIŲ VYSKUPAS MOTIEJUS VALANCIUS. Kun. Ant. Aleksa. 300 psl.	\$5.00
VILNIAUS UNIVERSITETAS 1579-1979. Redagavo Br. Vaškėlis. 260 psl.	\$10.00
LIETUVOS STUDENTAI UŽSIENIO UNIVERSITETUOSE XIV-XVIII AMŽIAIS. Vaclovas Biržiška. 217 psl.	\$10.00
LIETUVA PASAULINĖJE LITERATŪROJE. Aif. Šešplaukis-Tyruolis. 244 psl.	\$8.00
KUR BĖGA ŠEŠUPĖ, romanas. J. Vizbaras. 245 psl.	\$10.00
ISLAMAS, religija, kultūra, valstybė. A. Rubšys. 75 psl.	\$5.00
RAŠTAI, I tomas. Jonas Aistis. 450 psl.	\$15.00

Pastaba. Užsakant knygas per paštą, pinigų nesiųsti, užsimokėsite gavę sąskaitą, kurioje bus pridėta ir persiuntimo išlaidos.

ŠILUVOS MARIJOS APSIREIŠKIMO ATLAIDAI

Chicagos ir apylinkių lietuviai kviečiami rinktis **Marijos Aukštesniosios Mokyklos kieme šį sekmadienį, rugsėjo 10 d., 1:30 v. p.p**

VIENYKIMĖS SU LIETUVA MALDOJE!

Rikiojamosi procesijai į Švč. M. Marijos Gimimo bažnyčią. Organizacijos kviečiamos dalyvauti su vėliavomis



Lietuvos Vyčių ansamblio šokėjai šoka tautinius šokius seimo meninėje programoje. Nuotr. J. Tamulaičio

SĖKMINGA DEMONSTRACIJA DETROITE

LIŪDA RUGIENIENĖ

Kai rugpjūčio 23 d. milijonai pabaltiečių susikabino rankomis Estijoje, Latvijoje ir Lietuvoje protestuodami prieš Molotovo-Ribbentropo 1939 m. paktą, Detroito pabaltiečiai irgi įsijungė į šią bendrą rankų grandį. Nors ir nepajėgėme vieni kitus pasiekti fiziškai, tačiau mūsų protesto tikslas buvo tolygus. Tą dieną demonstruoti Detroito miesto centre susirinko daugiau kaip keturi šimtai. Lietuvių buvo beveik du trečdaliai. Demonstracija sudarė didingą įspūdį ne tik gausumu, bet ir savo išvaizda. Matėsi ypatingai daug visų trijų tautybių vėliavų, smagiai plevsuojančių nuo Detroito upės tarp aukštų pastatų įsisukusio vėjo, nešami protestą išreiškiantys plakatai. Beveik visi dalyviai ant rankovių dėvėjo juodus gedulo kaspinus. Dalis moterų, mergaičių ir vaikučių dėvėjo tautinius rūbus. Momentais demonstruojantys tai uždainuodavo, tai pradėdavo reikalauti: „Free the Baltic States“.

homeland's freedom". Pirmuoju sakiniu išreiškė, kad Kęstutis A. Miškinis nori išlaisvinti savo tėvynę. Parašė ir apie latvaitę Maritę Ozers, kuri yra WDET radijo stoties komentatorė. Ši sakėsi, jog mokykloje dažnai turėdavusi aiškinti ne tik mokiniams, bet ir mokytojams, kad pasaulyje yra toks kraštas Latvija. Į šį „The Detroit News“ straipsnį atkreipė dėmesį „USA today“ ir jo santrauką išspausdino antrame puslapyje rugpjūčio 23 d., idėję ir K. Miškinio nuotrauką. Demonstracijų proga abu pagrindiniai Detroito laikraščiai parašė vedamuosius, „The Detroit Times“ rugpjūčio 23 d., o „The Detroit News“ idėjo mūsų vietinės demonstracijos spalvotą nuotrauką pirmajame puslapyje ir Pabaltijo žemėlapi, parodantį 370 mylių rankų grandinę. Antraštei parinktas estų žodis „Vabadus“, reiškiantis laisvę. Straipsnis nutestas į 12 puslapių, kur paminėta Bronė Suržilaitė, dalyvavusi Vilniaus demonstracijoje ir nešusi užrašą su skaičiumi 1,222,660. Jos apskaičiavimu, tiek lietuvių nukentėjo nuo Stalino priespaudos. Greta atspausdintas ir Mark. J. Porubchansky straipsnis „Baltic republic's history full of foreign control“. „Detroit Free Press“

Amerikiečiams buvo dalinami JAV Lietuvių Bendruomenės išleisti lankstinukai. Po geros valandos eisenoje sustojome į vieną didelį būrį. Kęstutis Miškinis pasveikino Michigano pabaltiečių vardu ir trumpai paaiškino Molotovo-Ribbentropo pakto reikšmę pavergtiesiems kraštams ir kad pagaliau sovietai pripažino pakto egzistavimą. Prisiminė šiuometinius įvykius Pabaltijy, kreipėsi į visus laisvę gerbiančius žmones, kad pasmerktų paktą ir jo neteisėtą pasekmes. Sveikinimą atsiuntė Michigano senatorius Riegle ir taip pat žodį tarė atstovas lenkams. Kalbas palydėjo visų trijų tautų himnai ir spontaniškas šūkis: „Free the Baltic States“.

Detroito demonstravome jau daugelį kartų, bet niekuomet mūsų pastangos nesulaukė tiek daug dėmesio, kaip šį kartą. Jau antradienį rugpjūčio 22 d. „The Detroit News“ dienraštis pirmame puslapyje idėjo straipsnį „Immigrants' children fight for



Europos parlamento narys Christian Beazley (kairėje) ir Pasaulio pabaltiečių santalkos atstovas Kasparys Dikšaitis Europos parlamente apsilankymo proga.

PABALTIEČIŲ SANTALKOS ATSTOVAI EUROPOS PARLAMENTE

Pasaulinės Pabaltiečių santalkos atstovų prie Europos parlamento Kasparys Dikšaitis, Viktor Lepik, Gunars Meierovics ir Janis Ritenis pasitarime, įvykusiame š.m. liepos 18 d. Augsburgėje, buvo nutarta nuvykti į būsimą, naujai išrinkto Europos parlamento sesiją Strasboure. Sesija tęsėsi nuo liepos 25-28 d.

minėjo Pabaltijo demonstracijas, rodė vaizdajuostę iš Estijos. Ketvirtadienį vakare dalis „Nightline“ programos taip pat buvo skirta mūsų kraštams.

Spauda, radijo ir televizijos laidos yra pagrindinis ginklas prieš nelygų priešą. Metų metais sovietai propagandai išleisdavo milijonus ir dar vis tebeleidžia, todėl vakariečių komentarai jiems yra itin svarbūs. Vakarų spaudos palankumas mums, tai lyg akmenukas Dovydo rankose. Visi gerai žinome, kas tą kovą laimėjo, reikia viltis, kad kuo artimiausiu laiku Estijos, Latvijos ir Lietuvos troškimai išsipildys.

Sesijos metu Janis Ritenis ir Kasparys Dikšaitis susitiko su parlamentarais Otto von Habsburg, Lord Bethel, Christopher Beazley ir kt., kurie jau iš seniau domisi Pabaltijo klausimais. Parlamentarai pareiškė, kad ir toliau domisi Pabaltiju ir pažadėjo remti parlamente visą veiklą Pabaltijo valstybių laisvės ir nepriklausomybės klausimais.

Parlamentaras Otto von Habsburg imasi šiuo metu iniciatyvos padidinti neformalią Pabaltiečių grupę Europos parlamente. Pasaulinės Pabaltiečių santalkos atstovai pareiškė savo norą ir pasiūlymą prisidėti prie ieškojimo Pabaltijo klausimu susidomėjusių parlamentarų. Toliau atstovai išreiškė pageidavimą, kad ateityje grupės generaliniu sekretoriumi ar panašios funkcijos atlikimui būtų pakviestas visiems priimtinas asmuo. Planuojama rudenį Europos parlamente suruoti „hearing“ Pabaltijo valstybių klausimais.

Mūsų mielus VIDĄ ir ŠARŪNĄ RIMUS bei kitus artimuosius, netekus mylimos Mamytės ir Uošvės

A.†A.

ALDONOS TAMOŠIŪNIENĖS

nuoširdžiai užjaučiame ir kartu liūdime.

Krikšto dukra Daiva
Juratė, Algis, Rimas ir Darius Maurukai

Mylimam Vyru

A.†A.

STEPHEN KUTZ

mirus, jo žmoną, ilgametę Dainavos ansamblio bendradarbę MARYTĘ MONDEIKAITĘ KUTZ bei kitus gimines ir pažįstamus nuoširdžiai ir giliai užjaučiame.

L.M.A. Dainava

A.†A.

STASEI PIKTUIŽIENEI

mirus, dukrai, Dainavos ansamblio narei, JULIJAI LAPKIENEI, žentui ALEKSUI, anūkam bei kitiems giminiams ir pažįstamiems reiškiami nuoširdžiausią užuojautą.

L.M.A. Dainava

Pradedant 1988 m. liepos 2 d., kas šeštadienį

8:40 iki 10 v.v.

per WPNA (buv. WOPA stotis) 1490 AM

Žemė L

„Nauja radijo laida šiuolaikiniams lietuviui“ lietuvių bei anglų kalbomis

Muzika - sveikata - moterų pasaulis - sportas - literatūra - kinas - satyra

Labanaktis, vaikučiai

„Pasakų pasaulis mažamečiams lietuviukams“

8:30 v.v. iki 8:40 v.v.

Alliance Communications, Inc.

408 South Oak Park Avenue, Oak Park, IL 60302
tel. nr. 848-8980

1989 m. rugsėjo mėn. 5 d. staigi mirtis paėmė iš mūsų tarpo mylimą Mamą ir Močiutę.

A.†A.

ALDONĄ TAMOŠIŪNIENĘ

Pasiliko dideliame nuliūdime dukterys Vida Rimienė su vyru Šarūnu, Aldona Rauchienė su vyru Antanu ir dukra Lina, seserys Angelė Venclovienė, Vita Laudinskienė ir brolis Kipras Ausiejus su šeimomis ir kiti gimines ir artimieji.

Kūnas bus pašarvotas penktadienį nuo 3 iki 9 v.v. Petkus Marquette koplyčioje, 2533 West 71 St.

Laidotuvės įvyks šeštadienį, rugsėjo 9 d. Iš koplyčios 10 v. ryto bus atlydėta į Švč. M. Marijos Gimimo parapijos bažnyčią, kurioje įvyks gedulingos pamaldos už velionės sielą. Po pamaldų bus nulydėta į Šv. Kazimiero lietuvių kapines.

Nuosirdžiai kviečiame visus: gimines, draugus ir pažįstamus dalyvauti šiose laidotuvėse.

Liūdinti šeima

GAIDAS—DAIMID

E U D E I K I S

TRYŠ MODERNIŠKOS KOPLYČIOS PATARNAUJA IR CHICAGOS PRIEMIESČIUOSE

4330-34 S. California Avenue

Telefonai — 523-0440 ir 523-9852

4605-07 South Hermitage Avenue

Telefonas — 927-1741-1

4348 S. California Avenue

Telefonas — 523-0440

P E T K U S

MARQUETTE FUNERAL HOME TĖVAS IR SŪNUS

2533 West 71 St., Chicago

Telefonas — 476-2345

1410 So. 50th Av., Cicero

Telefonas — 863-2108

STEPONAS C. LACK ir SŪNŪS LACKAWICZ

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

2424 West 69th Street — Tel. RE 7-1213

11028 Southwest Hwy. — Tel. 974-4410

9236 S. Roberts Rd. — Tel. 430-5700

BUTKUS — PETKUS

LAI DOTUVIŲ DIREKTORIAI

1446 South 50th Avenue

Cicero, Illinois

Telefonas — 652-1003

Sally

Donald M., Jr.

VANCE

LAI DOTUVIŲ KOPLYČIA

DIREKTORIAI

1424 So. 50 Ave., Cicero Illinois

PATARNAUJA CHICAGOJE BEI PRIEMIESČIUOSE

Tel. 652-5245

APLINK MUS

x Kun. Jonas Kuzinskas, Švč. M. Marijos Gimimo parapijos klebonas, prašo visus ateinančių sekmadienį, rugsėjo 10 d., dalyvauti Šiluvos procesijoje. Prašo rinktis Marijos aukšt. mokyklos kieme, o visas organizacijas prašo dalyvauti su savo vėliavomis. Marijos aukšt. mokyklos kieme renkasi 1 val. p.p.

x Aštuoniasdešimt „Draugo“ įsteigimo ir septyniadesimt metų Marijonų vienuolijos dienraščio leidimo perėmimo minėjimas bus bankete rugsėjo 24 d., sekmadienį, 4 val. p.p. Martini-que pokylių salėje Evergreen Parke. Banketą rengia „Draugo“ renginių komitetas, vadovaujamas Marijos Remienės. Jis platina stalams ir pavieniams asmenims bilietus, kad „Draugas“ savo šventę gražiai atšvęstų.

x Šeštojo Mokslo ir kūrybos simpoziumo tarybos ir rengimo komiteto posėdis kviečiamas rugsėjo 11 d., pirmadienį, 7:30 v.v. Lietuvių Bendruomenės raštinėje. Bus svarstomi biudžeto klausimai.

x Sen. Judy Baar Topinka sudarė koaliciją, kad su mažesniu anglų kalbos mokėjimu galėtų vyresnio amžiaus žmonės atlikti įvairius reikalus. Koalicijoj yra kalbančių lietuviškai, lenkiškai, graikiškai, ispaniškai ir Azijos kalbomis.

x Šv. Kryžiaus ligoninė sprendžia miego problemas ir duoda paaikškinimus apie miegą vyresniesiems žmonėms ir vaikams. Reikia tik pasiskambinti Cindy Cruz tel. 471-5946.

x Paiškomi Morkūnai, kurie dalyvavo Lietuvoje krepšinio komandoje „Vejas“. Gal jie žino apie Marijonos ir Jono Morkūnų dukterį Elena Morkūnaitę, gyvenusią 4325 S. Artesian Ave., Chicago, Ill. 60632. Jos sūnus Linas, brolis Vytautas, dėdė Aleksandras Šerpytis. Pranešti prašoma: Bidas Petravičius, K. Požėlos 120-69, 235900 Tauragė, Lithuania.

x Irena Krikščiūnienė iš Evergreen Park, Ill., suprasdama lietuviškos spaudos sunkumus už kalėdines korteles ir kalendorių atsisiuntė 50 dol. auką. Nuosirdus ir didelis aciū.

x Už a.a. Antaną Saulaitį, Sr. Šv. Kryžiaus bažnyčioje bus laikomos šv. Mišios rugsėjo mėn. 10 d. 9 val. ryto. (sk)

x Šv. Šeimos Viloje ruošiamas kepsnių ir vartotų daiktų išpardavimas rugsėjo 9 d. šeštadienį 8 v. ryto – 2 v. p.p. 123 St. ir Fr. Linkus Dr. (3½ mylios ir vakarus nuo LaGrange Rd. – Rt. 45), tel. 257-2291. Bus įvairių namie keptų skanumynų: duonos, pyragų, pyragaičių. Taip pat didelis pasirinkimas vartotų drabužių ir įvairių namams reikalingų daiktų. (sk)

x Greit parduodu vienos ir dviejų seimų namus Chicagoje ir apylinkėse. Skambinkite RE/MAX FIRST, Rimas Stankus, tel. 361-5950 arba 636-6169. (sk)

x Albinas Kurkulis, akcijų brokeris, dirbąs su Rodman & Renshaw, Inc., patarnauja akcijų bonų, fondų bei kitų vertybių pirkime ir pardavime. Susisidomėję skambinkite 977-7916. (sk)

x Birutė ir Adolfas Venskai iš Paryžiaus buvo atvykę į Lietuvių Krikščionių demokratų konferenciją, kuri vyko Chicagoje rugsėjo 2-3 dienomis. A. Venskai yra krikščionių demokratų įgaliotinis prie Europos Krikščionių demokratų sąjungos ir turi jiems įtakos sprendžiant pabaltiečių reikalus. B. ir A. Venskai iš Chicago išvyko trečiadienį į New Yorką, kur dar sustos pas Birutės Venskienės sesers Aldonos šeimą.

x Dovidas Mackevičius, Standard Federal Savings and Loan Association prezidentas, Chicago, Ill., paėmė visą stalą dešimčiai asmenų į „Draugo“ banketą, kuris bus rugsėjo 24 d. Martini-que pokylių salėje. Malonu paminėti, kad D. Mackevičius remia lietuvišką veiklą, kultūrą, kiekvienais metais dalyvauja „Draugo“ bankete, o taip pat ir jo dešinioji ranka vyr. viceprezidentė Rūta Juškienė aktyviai reikišiasi ir dalyvauja lietuviškoje veikloje. Standard Federal yra viena iš didžiųjų lietuvių taupymo įstaigų.

x Dail. Dalios Kolbaitės pirma ir paskutinė dailės darbų paroda lietuvių visuomenei bus rugsėjo 22 - spalio 8 dienomis Čiurlionio galerijoje Jaunimo centre. Visi kviečiami parodoje dalyvauti.

x Kviečiame praleisti šeštadienio vakarą su tautinių šokių šokėjais rugsėjo 23 d. 6:30 val. vak. Jaunimo centre. Meninė ir įspūdinga programa atliks iš Toronto atvykęs „Atžalynas“. Ansambliui vadovauja Aldona Zanderienė ir Vida Vitkūnaitė. Kviečiame visus ir iš visur koncerte dalyvauti. Bilietus galima nusipirkti pas Danutę Puodžiūnienę „Kasoje“ darbo valandomis Marquette Parke.

x Alytaus Dainavos šokių ir dainų ansamblis po sėkmingų gastrolių Amerikoje atlieka specialų koncertą Chicagoje lietuviams. Vaizdajuostė iš to koncerto, padaryta A. Plenio, rodyš Chicago Dainavos ansamblis šio vakaro vakaronėje. Visi kviečiami pamatyti Alytaus dainaviečius, atliekant smagią programą. Vakaronės pradžia 7:30 val. vakaro.

x Vytauto Abario vadovaujamas Vilniaus universiteto ansamblio choras, koncertuodamas Š. Amerikoje, atliks Vido Aleksandravičiaus harmonizuotą Mažosios Lietuvos dainą „Kad aš nusiečiau“. „Margo“ rengiami koncertai bus spalio 7, 8, 9 dienomis Jaunimo centre. Visi kviečiami.

x Donatas Uogintas iš Oak Lawn, Ill., lankėsi „Draugo“ administracijoje ir ta proga įteikė 20 dol. dienraščio palai-kymui. Labai dėkojame.

x Romas Pukštys, Transpak firmos savininkas praneša, kad spalio mėn. išvyksta į Lietuvą. Jis vėl sąžiningai tarpininkaus savo tautiečių pinigų pervedimo ar palikimo sutvarkymo reikaluose. **Transpak, 2655 W. 69th St., Chicago, IL 60629. Tel. 312-436-7772.** (sk)

x Lietuvių kelionė laivu po Karibų salas gruodžio 11-18 d. Kaina nuo 894 dol. vienam asmeniui įskaitant oro susisiekimą. Kreiptis: **Birutė Zalatorienė, Travel Advisers, Inc., 1515 N. Harlem, Oak Park, IL 60302, tel. 312-524-2244.** (sk)

x Kargo visą laiką siunčiame į Vilnių arba į Maskvą praneša **Romas Pukštys, Transpak, 2655 W. 69th St., Chicago, IL 60629, 1-312-436-7772.** (sk)



„Atžalyno“ šokėjai iš Toronto, tik prieš savaitę grįžę iš pasiekusios išvykos su koncertais Lietuje, atvyksta į Chicago rugsėjo 23 d. Vadovės: Aldona Zanderienė ir Vida Vitkūnaitė.

CHICAGOJE IR APYLINKĖSE

KR. DONELAIČIO LITUANISTINIŲ MOKYKLŲ REGISTRACIJA

Kristijono Donelaičio pradinė ir aukštesnioji lituanistinės

x Žurnl. Jurgis Janušaitis, Port Orange, Fla., gražino laimėjimų šaknelės, pridėjo auką su prieraišu: „Stipriai stovėkite mūsų lietuviškojo žodžio sargyboje ir maitinkite mus dvasine duona. Linkiu, kad visi „Draugo“ skaitytojai bent po dešimtukę... Su nuosirdžiausiais dėmes linėjimais“. Nuosirdus aciū už viską.

x Petras Skėrys, Chicago, Ill., lankėsi „Drauge“, pratęsė prenumeratą su visa šimtaine. Nuosirdus aciū. P. Skėrys yra mūsų garbės prenumeratorius, remia lietuvišką spaudą, nes ji duoda didelę reikšmę visai lietuviškai veiklai ir gyvenimui.

x Bronė Rusteikienė, Chicago, Ill., gražino laimėjimų šaknelės, pridėjo 35 dol. auką „Draugo“ išlaikymui ir palinkėjo geros sėkmės. Labai dėkojame.

x Marija Nenius, Union Pier, Mich., mūsų garbės prenumeratorė, nuosirdi „Draugo“ rėmėja, pratęsė prenumeratą su visa šimtaine. Nuosirdus aciū už savos spaudos rėmimą.

x Petras ir Birutė Buchai, Oak Lawn, Ill., Birutė ir Romas Butkūnai, Cristal Lake, Ill., lietuviškos spaudos ir veiklos rėmėjai, išsigijo bilietus į „Draugo“ banketą, kuris bus rugsėjo 24 d., Martini-que pokylių salėje.

x Norman Burstein, žinomas kailininkas, parduoda kailinius su didele nuolaida lietuviams. Skambinti vakarais; **677-8489.** (sk)

x Lietuvos keliauninkų dėmesiu. Kas nori patvirtinti ar pakeisti Aerofloto ar kitų linijų skrydžius į Lietuvą, ar gauti patarnavimus New Yorko aerodromuose, įskaitant bilietus į kitus miestus – lėktuvais, traukiniais ar autobusais – skambinkite į New Yorko kelionių agentūrą „VYTIS“ 718-769-3300. (sk)

x Video, stereo, siuvimo mašinas ir vaistus siunčiame į Lietuvą. Prekes pristatome per UPS į kitus JAV miestus. Pervedame pinigus. Sudaromi iškvietimai, siunčiame kargo. **Romas Pukštys, Transpak, 2655 W. 69th St., Chicago, IL 60629. Darbo valandos: 12-6 v. p.p. kasdien, arba susitarus. Tel. 312-436-7772, namų 312-430-4145.** (sk)

mokyklos 1989-90 mokslo metų pradeda rugsėjo 9 d. Francis M. McKay valstybinės mokyklos patalpose, 6901 S. Fairfield Ave., Chicago, Illinois, 9 val. ryto mokinių registracija. Tuo pačiu laiku bus registruojami ir nauji mokiniai. Reguliarios pamokos abiejose mokyklose prasidės 10 val. ryto iki 1 val. po pietų. Pradinėje mokykloje veiks vaikų darželis, parengiamasis skyrius, I, II, III, IV, V ir VI skyriai.

Tėvų komitetą sudaro: Jurgis Augius – pirmininkas, Regina Viržintienė – vicepirmininkė, Gražina Vižinienė – išdininė, Nijolė Buttis – sekretorė, Zigmas Mikuzis – renginių vadovas.

Registracijos metu bus galima išgity reikiamus vadovėlius. Tėvų komiteto nutarimu visi tėvai prašomi registracijos dieną imokėti bent pusę mokslapinių už kiekvieną vaiką. Del tautinių rūbų teirautis per registraciją.

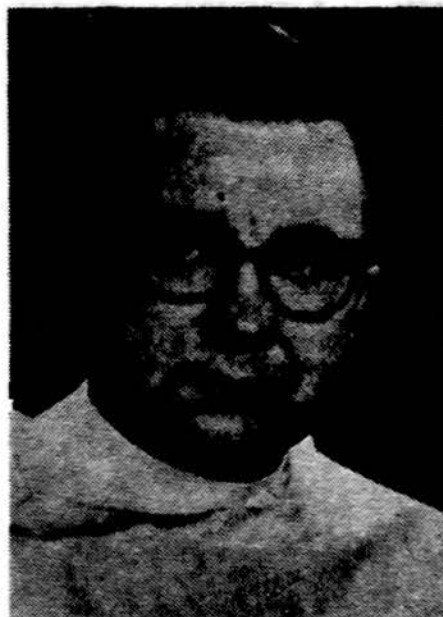
ŠV. RAŠTO BŪRELIS

Kr. Donelaičio lituanistinių mokyklų globojamas Šv. Rašto būrelis suaugusiems po vasaros vėl susirenka šį šeštadienį rugsėjo 9 d., 9 val. ryto. Jam jau kelinti metai vadovauja Raminta Marchtienė ir Aldona Zailskaitė, turinti magistrą iš Šv. rašto. Šį rudenį baigsime skaityti pernai pradėtą Evangeliją pagal šv. Matą, bet bus pravedama taip, kad lengvai susigaudys ir pernai nedalyvavę asmenys. Tad kviečiami visi. Kas turi, prašomi atsinešti lietuvišką Naujajį Testamentą, kiti galės išgity.

Kadangi evangelija skaitoma ne ištraukomis, o ištisai, su progomis kelti klausimus, rišti evangeliją su savo religine

patirtimi, ji išryškėja kaip gyvais pavyzdžiais atskleidžianti krikščioniško asmeniško bei bendruomeninio gyvenimo viziją. Taip pat yra nurodomos įvairios formos maldos su Šv. Raštu.

Būrelis renkasi kas šeštadienį nuo 9 iki 11 val. ryto, Donelaičio mokyklos 209 kambaryje, McKay valdinės mokyklos patalpose, ant Washtenaw ir 69-tos gatvės kampo. Mokyklų direktorius J. Širka kviečia į mokyklą vaikus atvežusius tėvus pasinaudoti šia proga savo asmeninio tikėjimo brandinimui, kad ir mokykloje skiepijama lietuviybė turėtų tvirtesnį pagrindą šeimos dvasiniame gyvenime.



Kun. dr. T. Žiuraitis iš Washingtono, D.C., pasakys pamokslą Tautos šventės minėjime rugsėjo 17 d. Jaunimo centre.

SIMPOZIUMO PRANEŠIMAS IS LIETUVOS ATVYKSTANČIŲ REIKALU

Viena Chicago gydytoja, kuri neseniai lankėsi Lietuvoje, sako, kad ten susidomėjimas simpoziumu yra nepaprastai

IŠ ARTI IR TOLI

J. A. VALSTYBĖSE

– Rūta Gudaitytė-Meyer ir dukros Larisa ir Krista Bronišaitės atstovaus Young Lithuanian Heritage Culture Club iškilmingam Broward County centrinės bibliotekos etniniam festivaly, rugsėjo 9 d. Fort Lauderdale. Rūta ir jos dukros išdalins informaciją apie Lietuvos nepriklausomybę ir dabartinę politinę padėtį.

– Kun. Jonas Pakalniškis, buvęs Apreiškimo parapijos klebonas, ir kun. Vytautas Pikturina, buvęs Angelų Karalienės parapijos ilgametis asistentas, dabar pensininkas Floridoje, švėsdami savo kunigystės aukštinę sukaktį, buvo Lietuvoje ir 50 metų sukaktį minėjo su ten likusiais kurso draugais. Vėliau jie lankėsi Romoje ir buvo priimti popiežiaus Jono Pauliaus II.

– Centrinėje Kasos būstinėje Richmond Hill, New Yorke, yra erdvios patalpos išnuomavimui. Kambariai ypač tinka organizacijų arba verslininkų įstaigoms.

– Dr. Nijolė Bražėnaitė-Paronetto yra paskirta St. Joseph ligoninės medicinos centro klinikinės ir patalginės laboratorijos direktore. Ji vadovaus vi-

siems darbams, kurie liečia operacijas. St. Joseph ligoninės centre dirba jau devynerius metus.

KANADOJE

– Montrealio skautai ir skautės stovyklavo liepos 30-rugpjūčio 5 dienomis „Baltijos“ stovyklavietėje. Vadovavo stovyklai Pauliaus Murauskas, Jonas Valiulis, Jonas Brikis, Gintaras Nagys, Silvija Lekman, Rūta Žurkevičiūtė, Kristina Čičinskaitė, Vilija Lukoševičiūtė. Sveikatą prižiūrėjo gailėstingoji sesuo Genovaitė Kudžmienė. Kapelionas buvo kun. Juozas Aranauskas.

– A. a. Stasys Barauskas, 83 metų amžiaus, mirė Montrealyje liepos 18 d. Iš Šv. Kazimiero parapijos bažnyčios palaidotas St. Francis kapinėse prie savo mirusios žmonos. Lūdi sūnus ir brolis rašytojas Kazimieras Barėnas Anglijoje.

– A. a. Juozas Vaškėlis, 72 metų amžiaus, mirė Montrealyje liepos 21 d. Iš Aušros Vartų parapijos bažnyčios palaidotas. Nulūdimė liko žmona, dukterė ir du sūnūs su šeimomis.

– Londone platinami bilietai į Šiluvos Marijos parapijos atlaidus ir parapijos sukaktį.

telkimui. Gavusieji laiškus ir laimėjimų bilietus, prašomi jų neišmesti, bet atkreipti dėmesį. Galima ne tik simpoziumo rengimą paremti, bet ir atostogas Karibų jūroje laimėti.

Šis simpoziumas bus pirmutinis, kurį bus galima vadinti „Pasaulio lietuvių simpoziumu“. Kadangi jame gausiai dalyvaus ne tik iš laisvojo pasaulio, bet ir iš Lietuvos svečiai.

J. Ž.

GITANA BRASLAUSKAITĖ APLEIDO CHICAGĄ

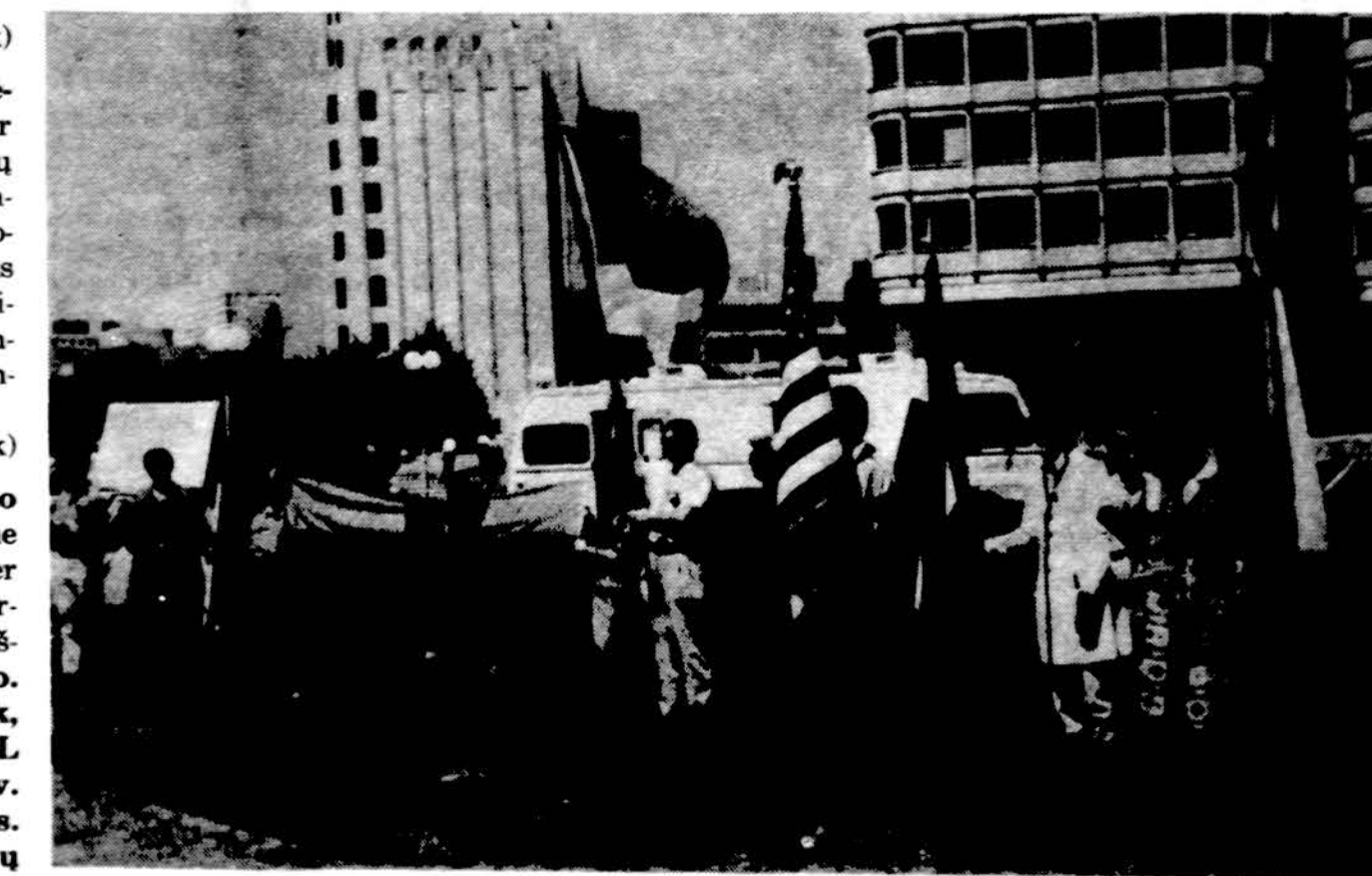
Chicago „Vaidilutės“ teatro vaidintoja Gitana Braslauskaitė rugpjūčio 19 d. apleido Chicagą ir išvyko į Los Angeles miestą, kur lankys Meno institutą. Gyvendama Chicagoje Gitana beveik 2 metus priklausė „Vaidilutės“ teatrui, būdama viena iš pareigingiausių jo narių. Ji ypatingai pasižymėjo V. Mykoliaičio-Putino dramos „Daktaras Gervydas“ pastatyme, kur ji su pasisekimu atliko Giedrės rolę. Šį spektaklį mačiusieji gerėjosi jos sugebėjimais.

„Vaidilutės“ teatras pasiges Gitanos tolimesnėje veikloje. Įvertinama jos darba lietuvių teatro scenai, iš savo kuklių lėšų teatro vadovybė jai paskyrė 500 dol. stipendiją studijoms. Ji buvo prašiusi ir tikėjosi stipendijos iš Lietuvių fondo, bet jos balsas nebuvo išgirstas. Susirinkus teatro nariams, šią stipendiją įteikė teatro valdybos vicepirmininkas Ed. Šulaitis.

Reikia palinkėti Gitanei Braslauskaitė geros kloties Los Angeles mieste, o iš ten parvykus, teatras vėl lauks jos grįžtant į „Vaidilutės“ vaidintojų eiles.

Išvykus Gitanei, jos rolę šiuo metu „Daktaro Gervydo“ spektaklyje ruošia kita jauna, bet patyrusi aktorė Audrė Budrytė. Šiek tiek atnaujinto „Daktaro Gervydo“ pakartojimas Chicagoje numatomas lapkričio mėnesį. Taip pat lygiagrečiai yra ruošiamasi ir naujai premjerai. (eš.)

Advokatas Jonas Gibaitis
6247 S. Kedzie Avenue
Chicago, IL 60629
Tel. — 776-8700
Darbo val. nuo 9 iki 7 val. vak.
Šeštad. 9 v. r. iki 1 val. d.



Juodu kaspiniu perrišta Lietuvos vėliava Bostono demonstracijose.

Nuotr. Rasos S. Millauskaitės